78. številka. V Ljubljani, v sredo 7. aprila 1920. LIII. leto.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m × 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, nad to višino vsi oglasi 1 m/m × 54 m/m 1 K 50 v. Uradni razglasi in poslana ter notice isti prostor po 2 K, ženitne ponudbe in poroke pavšalno 80 K. — Pri naročilih nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Kaufleva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvo:	
celoletno naprej plačan	K 180·—	celoletno	K 240·—
polletno	„ 90·—	polletno	„ 120·—
3 mesečno	„ 45·—	3 mesečno	„ 60·—
1 „	„ 15·—	„	„ 20·—

Novi naročniki naj pošljejo v prvič naročnino vedno po nakaznici. Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Kaufleva ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon štev. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane. Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1 krono.

Poštnina plačana v gotovini.

Josip Hočevar, nadzornik drž. žel.:

Naše državne železnice in svetovni promet.

Svetovna trgovina, vir bogastva, moči in nadvlade, sloni na prometu, ki se proizvaja po morju potom ladij in po kopnem potom železnic. Ta dva prometa tvorita faktorja svetovnega prometa, toda le, ako se s svojimi prometnimi sredstvi neposredno stikata v kaki pomorski luki. Odveč bi bilo dokazovati, da je svetovni promet le mogoč potom pomorskih cest in da se svetovna trgovina stopnjevaje pospešuje v prvi vrsti s spopolnitvijo prometa na kopnem. Jasno je tudi, da čim boljše je urejena železnica, več in bogatejšega sveta na kopnem veže nase in na morski izhod, tem bolj se razvija svetovna trgovina, tem živahnejši postaja svetovni promet.

Jugoslaviji so dani vsi pogoji, da stopi v svetovno trgovino.

Po svoji dolžini leži tik ob morju, poseduje več luk, ki vežejo cel teritorij Jugoslavije potom dobro urejenih železnic direktno z morjem. Reka, Split, Šibenik, Metković, Dubrovnik, Kotor so njena izhodišča na morje. Ker so železniška razdalja med jugoslovanskim ozemljem in morjem relativno kratka, ni dvoma, da bo Jugoslavija sama kot taka napredovala v svetovni trgovini in se bo prerinila v ospredje; sosebno jamčijo za to njena naravna bogastva.

Jugoslaviji pa pripada še druga širša naloga.

Ker je svetovna luka Reka zvezana potom dobrih železnic ne samo z jugoslovanskim ozemljem, temveč tudi s tujimi državami, ki leže z njenim hrbtom, je Jugoslavija poklicana posredovati svetovni promet in trgovino teh tujih držav.

Glavne zveze Reke s tujimi državami tvorijo državne železnice.

Prva vodi iz Reke preko Karlovca, Metlike, Ljubljane, Jesenice, Podroščice, od tu vodi en odcepek proti zahodu do Bač (demarkacijska črta), drugi proti vzhodu do Vetrinja (demarkacijska črta). V vsaki teh dveh začasnih prehodnih postaj se priključuje tudi prvovrstna proga avstrijskih drž. železnic. Čez Bače se bo vršil z zahodno in južno Nemčijo, Avstrijo, Češko - Slovaško, Poljsko; čez Vetrinje, Celovec, Št. Vid ob Glini pa, osobito s srednjo in vzhodno Avstrijo, Češko - Slovaško, vzhodno Nemčijo in Poljsko.

Ves ta promet se bo vršil v Sloveniji po državni progi čez Podroščico, Jesenice, Ljubljano, Metliko, ker je to naravna najkrajša državna cesta.

Ako se proga Bubnjarci - Karlovac nekoliko ojači, bo zadostovala ta črta nekaj let. Izdatno pa bi se odpomoglo nedostatkom, ki jih kaže sedanja drž. železniška zveza z Reko, ako se uresniči projekt proge Kočevje - Delnice.

Druga državno - želez. zveza z Reko se odcepi od Karlovca in vodi proti vzhodu preko Zagreba v novo Madžarsko. Dvomljivo je, ako bo ta črta potegnila nase razun Madžarske tudi še kako drugo tujo državo. Gotovo pa je, da se Reke ne bo posluževala niti bivša Galicija, niti Bukovina. Po svoji naravni legi bosta stremili obe na romunske pristane ob Črnem morju.

Ako črta Št. Peter - Reka ne pripade Jugoslaviji, se bo morala tudi južna železnica, privatno podjetje, ki tvori tretjo zvezo Reke z Jugoslavijo in Avstrijo, oziroma drugo zvezo z Madžarsko, posluževati poti do Reke od Zagreba ali Ljubljane po državnih železnicah. Saj bo menda jugoslovanska prometna politika vendar gotovo gledala na to, da se promet z Reko vrši čim največ po jugoslovanskih progah.

Po sedanji konstelaciji si bo južna železnica delila z drž. želez. promet le v vzhodni Avstriji, skrajno zahodni Madžarski, v malem vzhodnem delu Češko - Slovaške in v skrajnem zahodnem delu Poljske. Stališče južne železnice je po državnem prevratu v svetovnem prometu mnogo neugodnejši, ker se deli prej enotna proga sedaj v dve, oziroma tri tarifno - samostojne dele. Tekmovalna moč ji je napram avstrijskim državnim železnicam, ki tvorijo do naše državne meje enotno progo, zelo padla. Tako prevozi na primer transport iz Češko - Slovaške do Ljubljane po južni železnici štiri tarifno različne proge, medtem ko po drž. železnici čez Celovec le tri. Južna železnica bo morala zelo mnogo žrtvovati, ako se bo hotela z avstrijsko in našo drž. železnico čez Beljak, Celovec, oziroma Zagreb kosati.

Ogromni delež prometa pripade torej po naravi drž. železnici Jesenice - Metlika - Karlovec. Razmerje med intenzivnostjo pričakovanih prometov čez Jesenice : Split : Zagreb, bi se dalo izraziti s številkami nekako 2 : 1 : 1.

Vodilno mesto v svetovnem prometu čez za sedaj edino našo svetovno luko Reko s srednjo Evropo bo prevzela vsekako državna železnica v Sloveniji.

Za napeljavo in sprejem tega toka, ki bo drvel po naši gorenjski in dolenjski železnici, pa je treba pripraviti strugo.

Ker zahtevajo priprave mnogo dolgotrajnega, napornega duševnega in fizičnega dela, ki se zamore vršiti uspešno le na podlagi mnogoletnih skušenj, je očividno, da se mora pričeti s tem delovanjem tako pravočasno, da ga ne prehite dogodki.

Taka dela zamore vršiti pa tudi le organ, ki ima dovolj moči in samostojnosti ali polno odločilno moč, ali pa, ki je odvisen le od ene same in to najvišje inštance, naj se že zove ta inštanca ministrstvo ali generalna direkcija. Medinštance le zavlačujejo in otežkočajo, če ne ogrožajo uspešnega delovanja.

Označeni organ zamore delati uspešno le na licu mesta; tam je treba zasaditi lopato ter očistiti strugo, kjer se tok zajezi.

Kdo pa naj to delo prevzame in ga vrši uspešno? Gotovo v prvi vrsti slovenski železničar, ki ima srce za Slovenijo, ki je žrtvoval in žrtvuje vse za svojo ožjo in širšo domovino, in ki jo edini pozna, je v trenutku kos temu delu. On je tudi po toliko letih samozatajevanja in bede zaslužil, da se mu poveri to častno, čeprav težavno delo. Tudi je slovenski državni železničar v izdatni meri sodeloval pri izvrševanju uzorno mejenega jadranskega in levantskega prometa bivših avstrijskih državnih železnic preko Trsta, radi česar se bo našlo pri njem najbrže več umevanja za imenovano težavno nalogo, kakor kje drugje.

Prva slovenska vlada je postavila tak organ v Ljubljani z ustanovitvijo — ravnateljstva drž. železnic, upoštevajoč velikansko nalogo, katera mora nekdaj pripasti drž. žel. v Sloveniji. Ravnateljstvo, ki se je bilo iz nič ustvarilo, se je bilo po enoletnem delovanju konsolidiralo. Ko pa se je začelo ravno baviti z dalekosežnimi vprašanji svetovnega prometa, je bilo razpuščeno.

Nočem se tu spuščati v razmotrivanja vprašanj zakaj? kdo? in kako?; to naj se drugod in drugokrat obravnava, za to sedaj ni več časa.

Blagor cele Jugoslavije, blagor Slovenije, sosebno pa Ljubljane same, ki bi po svoji naravni legi na glavni prometni žili prevzela veliko nalogo v svetovnem prometu, ker bi jo uvrstilo med prva svetovna mesta in bi ji donašalo neizmernega blagostanja, zahteva v tem trenutku edino le hitro pomoč.

Sedaj naj velja le geslo: zaceliti rano, na kateri krvavi naša skupna domovina.

Zato kličem vsem merodajnim faktorjem, oblastvom ,trgovskim in obrtniškim krogom, pustite vendar v nemar koristi, ki vodijo na razpotje, delajte za občni blagor, za moč in nadvlado naše ožje in širše domovine. Pokličite nazaj ravnateljstvo drž. železnic v Ljubljano, da začne pripravljati pot svetovnemu toku čez slovenske železnice, predno ne bo prepozno.

Skrajni čas je že. Češko - Slovaška, Nemčija, Avstrija in Madžarska so že sklenile dogovor z Italijo glede prometa, ki naj se seveda ogibljejo naravne poti čez naše drž. železnice! Mi pa nismo storili še ničesar.

Gorje, če se zajezi tok, predno prispe do naših mej. Ako dobi naše duri še zaprta, iskati si bo moral drugega izhoda, že ga je skoro našel, že se je jel razvijati tok čez Trbiž - Pontabelj po laški ravnini; gorje pa še večje, ako si izdolbe novi izhod čez Trbiž, Predel in Sv. Lucijo.

Potem, Ljubljana, lahko mirno spiš kot obsedela devica v svoji kamrici.

Končna demobilizacija. Regentova zahvala vojski.

Presbiro sporoča uradno: Ministrstvo za vojno in mornarico objavlja nastopno naredbo vrhovnega komandanta z dne 31. marca t. l.:

Junaki!

Odredil sem, da se vrne v redno stanje tudi oni del vojske, ki še ni demobiliziran. Skoro bo šest let, kar sem proglasil splošno mobilizacijo, predno ste se odpočili od vojn leta 1912. in 1913., ki so prinesle svobodo samo enemu delu našega naroda. Odzivajoč se enodušno mojemu pozivu in zbirajoč se pod tedaj že proslavljenimi zastavami, ste se zavedali težke naloge, ki nas je čakala, ko je bilo treba braniti ogroženo svobodo in čast našega naroda. Zavedali ste se, da sem vas pozval v usodno borbo z velikim premočnim sovražnikom, ki naj bi uničila pridobitve naših dedov, očetov in tudi naše, ali pa prinesla svobodo tudi ostalim našim zasužnjenim bratom preko Drine, Save in Donave ter izpolnila sveto misel osvoboditve in zedinjenja vsega našega naroda. To borbo na življenje in smrt ste vi, junaki, častno sprejeli z nečuveno hrabrostjo in nadčloveškim samozatajevanjem ter napisali s svojo krvjo najsvetlejše lite naše zgodovine. Slavne bitke na Ceru, pri Rudniku, krvavi boji leta 1915., znamenite borbe na solunski fronti, pri katerih ste prelivali dragoceno kri in osvojevali stopnjema skale in stene, junaško zavzetje Kajmakčalana, prehod preko Črne reke in osvoboditev Bitolja, najslavnejši in nečuveni prelom solunske fronte leta 1918., z iskrenim preganjanjem sovražnika do njegovega popolnega zloma, so vojna dela, ki se jim danes divi naš prijatelj in neprijatelj, dela, ki bodo v svetovni zgodovini vedno živela in ki bodo služila daljnim pokoljenjem kot primer junaštva, rodoljublja in ljubavi napram domovini. Vaše nadčloveško trpljenje in muke povodom prehoda preko albanskih gora in prepadov, ko v vas niti trenutka ni omahovala ali se zmanjšala ljubav napram svobodi, se bo v bodočnosti dogodkov v svetovni zgodovini vedno beležilo kot značilen nauk, da je ljubav malih za svobodo jačja sila nego nasilje velikih in močnih. Kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki je nastalo iz teh vaših težkih naporov in iz vaše divne požrtvovalnosti s krepkim sodelovanjem čet naših zaveznikov in naših jugoslovenskih čet iz vseh krajev, je danes naše ujedinjeno kraljestvo. Ponosni se vračate domov, ker ste vestno izpolnili naše misli; ker ste ustvarili veliko zgodovinsko delo, jaz pa hočem deliti z vami ta ponos, izjavljajoč vam kot vrhovni komandant svoje priznanje, ki pri-

Fran Govekar: 28

Svitanje.

(Dalje.)

»In veste, s čim? — S kavo! Dajal je bolnikom piti zmes iz dveh tretjin navadne kave in ene tretjine žganega in zmletega želoda, in baje so vsi putikarji ozdraveli!« je pripovedoval Vodnik

»E! E! Veste kaj: svetujte mu še to!« je dejal smehljaje dr. Wagner. »Pomagalo sicer ne bo, a vsaj novo nado mu zbudite. Tisti Španec je — med nama povedano — namreč šarlatan.«

»Strašno, strašno! Kaj bo le počel ubogi naš baron?«

»O, ne bojte se! Njegov duh je pogumen in njegova volja trdna! Ko sem bil pravkar zopet pri njemu, je govoril ves čas le o svojih petrefaktnih, mineralnih, botanskih zbirkah svojega brata Karla, o svojih posestvih, plavžih in trgovskih zvezah, za vse se zanima, za svojo bolezen pa se jedva zmeni. Čudovit mož! Pa kam tako hitite?«

»Vojska! Vpregli so me. Dobil sem ukaz, da moram hoditi v šentpetrsko cerkev pomagat župniku. Njegovi duhovniki imajo zdaj preveč posla v vojaški bolnici. Iz Gorice so pripeljali namreč vse ranjence in bolnike v šentpetrsko vojašnico.«

»Vem. Prav iz tega vzroka so poklicali tudi mene v Ljubljano. Zdravnikov in ranocelnikov je premalo in vsi imamo polno težkega dela. A kaj še bo? Strela jasna, Francozi nas pohrustajo! Kaj vse nas še čaka? Tudi baron Zois ima najhujše slutnje«

»Vem. Toda ne, ne obupati še ne smemo!« je vzklikal Vodnik, p in neomajnega zaupanja. »Še ni konec avstrijske sile! Vse se obrne še na boljše in končno moramo, moramo zmagati! Veruite nadvojvoda Karel popravi vse, kar smo zamudili doslej! Videli boste, da se ne varam!«

»Dal Bog! Videnimus cras!' kakor pravi baron. »Ampak zgoditi se bo moral čudež!« je dvomil dr. Wagner.

»Zgodi se! Že večkrat se je zgodil tak čudež! Naša armada je junaška in nepremagljiva, treba ji je le pravega poveljnika. In zdaj ga ima. Nadvojvoda je ob Peni dokazal, da mu ni para! Zato se mi zdi ves brup, kar ga je bilo te dni, prenagel in brez povoda. Da so cesarske blagajne prenesli v varne kraje, je seveda pametno in prav; da so dali prepeljati ranjence iz Gorice in Gradiške v Ljubljano ter da so za zdravo vojašvo priredili dovolj prostora na našem gradu, je bilo le potrebno. Ali prenagljeno je za to mislili, da je Francoz že pred durmi, ker je morala izstradana Mantova kapitulirati. Kadar je najhujša sila, božja nam pomoč je mila. Reke Piave general Buonaparte ne bo mogel prestopiti. Le potrpite! Nadvojvoda Karel ga zgrabi odspredaj, general Spork pa od tirolske strani in poženo ga nazaj tja do Genove.«

»Upajmo, upajmo!« je dejal zdravnik in skeptično prikimoval. Nato je obstal in ponudil Vodniku roko »Meni se mudi v vojašnico k ranjencem, vam pa menda v cerkev. Kje se vidiva zopet?«

»Zvečer pri baronu, če pridete?«

»Pridem. Do svidenja!«

In moža sta se ločila ter korakala svojo pot zamišljena in polna zlih slutenj.

Dr. Wagner se jim je vdajal popolnoma Vodnik pa se jim je še upiral z optimizmom pesnika in z vero v božjo pomoč in vojaško junaštvo . . .

Z mrzlično naglostjo so marširali skozi Ljubljano dan na dan ogrski polki na Laško. Ustavljali so se jedva za par ur pred mestom ali pa so se utaborili na Kapucinskem trgu, si v naglici skuhali menažo ter zopet odmarširali.

Dolge vrste topov, trume pešcev najrazličnejših uniform okorni vozataji ter eskadroni huzarjev in ulancev so polnili ljubljanske ulice ponoči in podnevi da ni bilo nikdar miru.

Gromko prepevanje hrvaških, madjarskih in nemških pesmi je donelo in odmevalo po trgih in cestah, gostilničarji in kavarnarji pa so imeli najboljšo žetev. In vojaške godbe so svirale marše, peli so rogovi, ropotali bobni, čula pa so se povsod povelja, a Ljubljančanke se mladih, krasnih, z zlatom in srebrom pošitih častnikov niso mogle javno dovolj nagledati in skrivaj dovolj naljubiti. Brezkončne so bile vrste vojaštva, konj in vozov, ki so hitele vse v isti smeri, preko Vrhnike, Postojne, Razdrtega in dalje tja doli k rekama Piavi in Tagliamentu.

Veselo in živo je bilo v Ljubljani, saj so trume pogumnih in objestnih vojakov zbujale vsakomur prepričanje, da je država vendarle še nepremagljiva ter da je popolna zmaga Avstrije nad Buonapartom gotova.

Ko pa so se prikazale po Tržaški cesti kolone sanitetnih voz, polnih smrtnobledih ranjencev in stokajočih bolnikov, tedaj se je polastil tudi najveselejših Ljubljančanov iznova tesnoben občutek.

Vojaška bolnica na Dunajski cesti je bila z maroderji kmalu prenapolnjena, in začeli so spravljati bolnike v vojašnico poleg cerkve sv. Petra.

Mrtvaški zvonček je začel jokati in jokal je skoraj ves dan. Po Tržaški cesti pa so se zibali vedno novi sanitetni vozovi dalje in dalje, da strašnega izprevoda ni hotelo biti konec.

V nekaj dneh je bila tudi šentpetrska vojašnica polna ranjenih in bolnih vojakov, na gradu pa je nastala nova vojašnica.

A navček je pel dalje in vozovi so dovažali po Tržaški cesti brez prestanka novih žrtev.

Po šolah in v semenišču za cerkvijo sv. Nikolaja so morali pripravljati novih postelj za bolnike in treba je bilo poklicati zdravnikov in ranocelnikov iz vse dežele, da so vsaj za silo opravljali nujne operacije in reševali, kar se je dalo še rešiti. Strah, sočutje in zle slutnje so tedaj zavladale po mestu. Veselja, radovednosti in zaupanja v boljšo bodočnost ni kazal javno nihče več.

pada vojski, kateri poveljujem, ki služi in bo vedno služila za primer hrabrosti, požrtvovalnosti, rodoljublja. Junaki! Vrnite se domov in pripovedujte svojim o trpljenju in mukah, ki ste jih pretrpeli, da bodo pozna pokoljenja znala ceniti svobodo, ki ste jo tako drago plačali. Vrnite se domov in pravite svojim o veliki borbi in žrtvah, ki ste jih doprinesli, da bi se pozna pokoljenja ponašala z vami in vašimi deli. Ne vračate se vsi domov. V težkih in dolgotrajnih bojih je mnogo vaših tovarišev, mojih vrlih častnikov, podčastnikov, kaplarov in redov padlo, ki jim gre slava. Na njihove grobe kažejo danes in bodo kazali stoletja kot najslavnejše, kajti našo svobodo so odkupili s svojo smrtjo. Kadar se vrnete domov, sporočite roditeljem in sirotam drugov moj pozdrav, recite jim, da je tudi moja solza kanila na grob njihovih drugov ter jih prepričajte, da je njihova žalost — žalost vsega našega naroda, njihova slava slava vsega našega naroda. Spominjajte se, junaki, teh svojih tovarišev in povejte njihovim mladim, kako so umirali, da bi se pozna pokoljenja spominjala, kako so slavno služili domovini. Po naših krvavih poljih in gorah so tudi grobi mnogih vaših vojnih tovarišev in sinov naših blagih in plemenitih zaveznikov, ki so nam v najtežjem trenotku priskočili na pomoč. Čuvajte jih, junaki. Čuvajte spomine nanje in obiščite grobove onih, ki so daleč od domovine, daleč od svojih domov, položili življenje za nas in našo narodno stvar. Hvala in slava jim! Junaki! Vrnite se domov k svojim, ki vas že davno pričakujejo v skrbeh. Vrnite se k domačim poslom, ki čakajo že davno vaše vredne roke. Vrnite se k državljanskim poslom kakor ste vzvišeno služili vojnemu pozivu. S s svojo hrabrostjo ste izvojevali zlato svobodo. To dragoceno pridobitev čuvajte s svojimi vrlinami. Osvobojeni smo in zedinjeni z istorodnimi brati Hrvati in Slovenci, toda pred nami je še velika in težka naloga, da to veliko delo dogradimo in dovršimo. Od naših bratov, s katerimi boste sedaj bivali pod istim krovom, nas niso razdvajale samo državne meje, globoke reke in visoke planine, razdvajali, odtujevali in razmetavali so nas še boli oni, ki so svojo moč gradili na naši neslogi. Meje smo pogazili, zmagali smo in daleč prodrli s svojo močjo in hrabrostjo. Sedaj pa je treba po modrosti zbrati raztresene dele, prisvojiti odtujene, da nas v svobodi ne bo kak nesporazum oviral pri napredku življenja, ki smo ga zaslužili kot nagrado za naše velike napore. Neprijateli je zapustil za seboj svoje sledove. Treba nam je razdrto dvigniti, poškodovano vzdržati, pogrešeno odpraviti, opuščeno obnoviti, toda vse te moremo storiti le s slogo in edinstvom, samo z modrostjo in delom, samo z iskrenostjo napram domovini, namreč ljubavijo, ki so jo pokazali na Ceru, Kajmačaenu in na vseh drugih bojiščih, kier ste se proslavili v hrabrosti. Tako izvršujoč svoje državljanske dolžnosti, boste dogradili skupni dom in dovršili veliko osvojenje in zedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev ter zgradili za življenje zgradbo svojih velikih in nadčloveških naporov.

Živeli moji divni in zmagoslavni junaki!

Aleksander, l. r.

—*—

Deklaracija demokratske jugoslovenske omladine.

Celokupna Jugoslavenska Demokratska Omladina, potomak bivše jugoslavenske nacionalističke omladine, videći da delo narodnog ujedinjena nije još potpuno dovršeno ponovo se organizira za potpuno ostvarenje njenih ideala za koje je toliko žrtava položila.

Stojeći na stanovištu radikalnog jugoslavenskog nacionalizma sa svim krajnjim konzekvencijema Demokratska Omladina traži za Jugoslaviju jedinstveno uredjenje države koje ne će uslovljavati nikakav plemenski separatizam, a koje će bitno pridoneti širenju jugoslavenske svesti, glavnog elementa narodnog jedinstva, da se stvori pozitivni nacionalni jugoslavenski tip kao sinteza svih najboljih osebina triju delova našega naroda. Znajući da danas nacionalizam bez adekvatnog sadržaja ne znači ništa Demokratska Omladina traži da se četiri petinama našega naroda ekonomski potlačenih osigura njihova čovečja prava najradikalnijim socijalnim reformama bez ikakovog obzira na dosada privilegirane klase, ostvarivši princip potpune socijalne jednakosti.

Da sve ovo postigne Demokratska Omladina će u pravcu realnog političkog rada podupirati jednu od političkih stranaka koja je njenim idejama najbliža i borit će se svim sredstvima protiv plemenskih nesavremenih stranaka, tražeći da one likvidiraju.

Kako privremeno narodno predstavništvo nije izraz narodne volje i pokazalo je da nije sposobno za pozitivan rad. Demokratska Omladina traži od merodavnih faktora, da se odmah podje na izbore da prava naročna volja dodje do potpunog i svesnog izražaja, i da se zemalja izvede iz današnjeg kaosa. Kao nositeljica narodnog jedinstva i generacija kojoj pripada budućnost celokupna Demokratska Jugoslavenska Omladina najoštrije osudjuje današnji režim reakcionaraca koji pripadaju prošlosti i koji je kadar da naše državno i narodno ujedinjenje u pitanje stavi.

Celokupna Demokratska Omladina naročito naglašava da će kao pokolenje dosljedno svojim tradicijama uvek prva ustati na najradikalniju borbu protiv svakog pokušaja da se okrnji narodni integritet i suverenitet, dolazio on s polja ili iznutra. (Iz kancelarije sekretarijata C. O. D. I. S.)

Prepovedan uvoz blaga.

Naredba o prepovedi uvoza predmetov, ki niso neobhodno potrebni, je dospela v Ljubljano šele 26. marca. Nemalo je presenetila prizadete trgovske in obrtniške kroge. Glavni vzrok je bil predvsem ta, da je glasom izvršilne naredbe k sklepu ministrskega sveta dovoljen naknadni uvoz le za ono blago, ki se je nahajalo 23. marca že na potu v naše kraljestvo. Naši trgovci in obrtniki pa imajo v inozemstvu, predvsem v Avstriji, Nemčiji in na Češkem velike množine blaga nakupljenega že od lani in letos. To blago dosedaj ali še ni bilo odpremljeno, ali pa je moralo biti med potjo vskladiščeno radi ukinjenja prometa. Samo pri centralni upravi za promet z inozemstvom je bilo že vplačanega, toda še ne dobavljenega blaga za nad 20 milijonov kron za Slovenijo. Od tega se sigurno polovico lahko vzame kot vsota, ki pripade na predmete, katerih uvoz je sedaj prepovedan. V interesu stvari bi bilo vsekakor, da se dovoli uvoz za to nesporno že poprej potom Centralne uprave plačano blago. Razen tega smo skoro moralno prisiljeni držati sklenjene kupčije radi kompenzacijskih pogodb. — Prvi praktični efekt prepovedi je sigurno ta, da bo prepovedano blago iz tuzemskega trga izginilo, kolikor ga je še v tuzemskih zalogah in postalo predmet blaznih špekulacij. To velja predvsem za vse modno blago, manufakturne in konfekcijske izdelke. Druga posledica bo, da se bo v nekaterih strokah, kakor je predvsem luksuriozna manufaktura, razvilo tihotapstvo, kateremu naše obmejne finančne straže radi nenaravnih provizornih naših mej, ne bodo kos. Ravno radi tega je nevarnost, da mogoče naredba ne bo dosegla zaželjenega uspeha. Njen namen je, izboljšati našo plačilno bilanco napram inozemstvom in s tem našo valuto. Razen tega se govori precej glasno, da so v posameznih delih kraljestva velike zaloge prepovedanega blaga, ki se bo prodalo sedaj za visoke cene v Slovenijo in na Hrvatsko.

Na eni strani je vstvarila ta naredba situacijo, ki je najugodnejša, da se v gotovih obrtih osamosvojimo od inozemstva, da se obstoječi obrati razširijo in izpopolnijo. To bi veljalo predvsem za bombažno tekstilno stroko, za alkoholno industrijo, za pletarsko industrijo in igračarsko industrijo in domačo keramično industrijo. Na drugi strani pa bo ta naredba, ako se striktno in brez vsakih specialnih koncesij vzdrži, povzročila, da bo mnogo obrti, predvsem konfekcija, modne in modistovske obrti, dekoraterska, tapetniška, dalje naša slamnikarska industrija, morala precejšno število delavstva odpustiti in obratovanje omejiti. O mnogih specialnih trgovinah, ki so vsled te naredbe postale skoro brezpredmetne, niti ne govorim ne. Ta naredba je pa tudi onemogočila pričetek obratovanja nekaterim specijelnim industrijam, ki so se baš snovale v Sloveniji, ker bi jim nabava surovin in polizdelkov za obrat bila nemogoča. Sem spadajo snujoča se podjetja za izdelovanje finih bombaževih tkanin v Št. Vidu in tovarna za vezenine v Ljubljani.

Naredba vsebuje tudi nekoliko prenagljenosti in protislovij. Tako je naprimer uvoz garniranih slamnikov in klobukov po naredbi dovoljen, med tem ko domača domžalska slamnikarska industrija ne bo mogla garnirati svojih izdelkov in odpustiti nad 100 delavk, ker ji je uvoz trakov in cvetlic prepovedan. Prepoved uvoza bombaževih in drugih trakov, ki se pač ne morejo šteti med luksus in ki se v tuzemskih predilnicah in tkalnicah nikjer ne izdelujejo, je neopravičena, ker so trakovi za krojaške in konfekcijske obrti neobhodno potrebni. Na vsak način bi bilo treba domači industriji dovoliti uvoz za njen obrt potrebnega garniranja. Uvoz umetnih sladil bi bilo tudi namesto absolutne prepovedi, omejiti na obrti in industrije, ki ga v obratno svrho potrebujejo, namreč lekarne, sodavičarje in razne druge industrije. Prepoved bombaževega perila je neumestna, ker ga doma ne izdelujemo in ker spada med navadno perilo za najširše sloje. Za voščeno platno, ki se rabi v bolnicah, za dežne plašče in v gospodinjstvu, bi kazalo uvoz dovoliti v primernih množinah. Prepoved uvoza kavinih surogatov, katerih radi nezadostne kulture cikorije, ne moremo zaenkrat dovolj izdelati sami, ni praktična, ako je uvoz kave prost. Vzrok je ta, da na Balkanu uporabo cikorije sploh ne poznajo, ker uživajo turško kavo. Prepoved uvoza žepnih ur, dalje ornamentiranega papirja smatramo za nepraktično, ker se s tem naše obrti ne bodo razvile in bodo prejkoslej vezane na import teh predmetov.

Politične vesti.

= **Gospod dr. Korošec kot importer.** Na shodu v Beogradu dne 25. marca je izvajal g. M. Stakič: »V časopisih in tudi v »Trgovinskem Glasniku« je bilo objavljeno, da je neki Črnogorec, ki zastopa amerikansko firmo, pripeljal toliko in toliko robe. Kaj je bilo na tem? Šli smo v trgovačko komoro, pregledali smo, kaj ima, pa ni eden beograjskih trgovcev ni ničesar kupil. In kdo je kupil robo? **Kupilo jo je ministrstvo prehrane** za časa ministra g. **Korošca, ki je danes žalibog tudi minister saobračaja ,mi pa vse to trpimo.** Ta roba še danes leži v Solunu ,in kakšna je? Nekaj tisoč parov čevljev je, pa tudi suknja (»štofovi«), ki ne vredi nič, karte za igranje, verig, svilenih nogavic (smejanje v dvorani), katere je država plačala po kurzu 120 dinarjev za 100 frankov. Dočim mi ne dobimo frankov niti po 200 dinarjev, jih je dobiti, da netrgovci jemljejo »pofl« blago po dobrem kurzu in jo prodajajo državi.« Gospod Korošec ni še dementiral.

= **Naše zahteve pri reparacijski komisiji.** Beogradska »Politika« javlja, da je jugoslovenski zastopnik v mednarodni reparacijski komisiji predložil končno listo vrednosti, katerih povratek zahteva naše kraljestvo od Nemčije za škodo, ki jo je povzročila nemška in avstro - ogrska vojska v Srbiji. Naša kraljevina zahteva za svoječasno v Srbiji rekvirirano živino 52.000 vprežnih volov, 100.000 3—7letnih plemenskih krav, 5000 bikov, 5000 3—4letnih plemenskih kobil, 1000 3—7letnih žrebcev, 2200 konj in 4000 ovac. Poleg tega materijal za industrijo in obrt v vrednosti 200 milijonov, materijal za zgradbo železniških in drugih mostov v vrednosti 300 milijonov in končno telefonski in brzojavni materijal v vrednosti 200 milijonov mark. Z dobavo teh materijalij se mora začeti že meseca junija.

= **Pašič poroča o jadranskem vprašanju.** »Beogradski Dnevnik« piše: V predsedništvu ministrskega sveta se je vršila ministrska seja. Na tej seji je predsednik naše delegacije na mirovni konferenci v Parizu, g. Nikola Pašič, podal obširen ekspoze o celokupnem našem zunanjem položaju, zlasti o jadranskem vprašanju. G. Pašič je podrobno poročal o celotnem poteku pogajanj in vseh zaprekah, ki nam jih stavijo zavezniki, da bi se jadransko vprašanje ne rešilo pravilno in pravično. Doznavamo, da se je poleg vprašanja zunanje politike pretresavalo na tej seji tudi vprašanje notranje politike. Vlada bo poizkušala v parlamentu, odnosno z opozicijo nadaljevati pogajanja za morebiten sporazum glede sestave širše koalicijske vlade, ki bi v parlamentu izdelali volilni zakon ter rešila najnujnejša vprašanja, nakar bi potem izvršila volitve.

= **Kaj bi moral parlament rešiti.** »Tribuna« poroča: Ko se parlament po velikonočnih praznikih sestane, bi imel rešiti tri važna vprašanja in sicer: 1.) proračunske dvanajstine; 2.) volilni zakon in 3.) zakon na vojne dobičke. Ta vprašanja se morajo rešiti v svrho pomirjenja vseh patriotskih elementov v državi rešiti brez odlašanja.

= **Propaganda črnogorskega ekskralja Nikite.** V italijanski poslanski zbornici je socialist Lazzari 30. marca ostro napadel vlado, ki podpira propagando Nikite v Črni gori. Hkratu je omenil, da so se koncem decembra lanskega leta v formiji pri Gaeti zbirale in oboroževale čete Črnogorcev in Turkov za »podjetja tuje dinastije«. Lizzari je Nittijevi vladi izrekel nezaupnico.

= **Razdelitev podonavskih ladij.** »Wiener Mittagszeitung« javlja: Predvčerajšnjem je dospel v Prago ameriški razsodnik za razdelitev podonavskega brodovja Houston. Čehoslovaška vlada je že v decembru lanskega leta izdelala spomenico o razdelitvi podonavskega brodovja med posamezne države. V tej spomenici je zahtevala za Čehoslovaško 550 ladij in 90 vlačilcev. Konference z ameriškim razsodnikom so se pričele v Pragi in se bodo nadaljevale na Dunaju.

= **Nemške in avstrijske ladje.** Razdelitev nemških in avstrijskih vojnih ladij je določena. Francija dobi 10%, in sicer 5% nemških in 5% avstrijskih ladij. Vojne ladje, ki se bodo razdelile, so razdeljene v tri skupine. Prva skupina obsega one ladje, ki se bodo i dalje uporabljale kot vojne ladje. Francija in Italija dobita po 5 križark in 10 torpednih rušilcev. Druga skupina obsega ladje za propagando. Vsaka zavezniška in prijateljska sila dobi po eno oklopno križarko, eno malo križarko in tri torpedne rušilce. Te ladje se smejo porabljati le za propagandne svrhe, za poizkus ali študije in se morajo po enem letu demolirati. Francija dobi kot propagandne ladje bojno ladjo »Thüringen«, križarko »Emden« in tri rušilce. Tretja skupina obsega one ladje, ki se morajo takoj demolirati. Francija dobi zadnjih 40 avstrijskih podmornikov in se ji dovoli, da uvrsti deset teh podmornikov v svoje vojno brodovje.

= **Ljudsko štetje v Avstriji.** Kakor je znano, se je vršilo v Avstriji ljudsko štetje. Rezultat ljudskega štetja je v glavnih potezah že znan. Število prebivalstva v Avstriji brez zapadne Ogrske in seveda tudi brez Koroške, kjer se ima izvršiti plebiscit v coni A znaša 6,071.978 prebivalcev. Na istem ozemlju se je pri ljudskem štetju leta 1910 naštelo 6,295.189 ljudi, to se pravi, da je število prebivalstva padlo za 223.211 duš, ali za 3.55%. Ako se uvažuje, da se je po prevratu vrnilo mnogo nemških uradnikov, ki so bili preje uslužbeni v nenemških pokrajinah, je ta odpadek na prebivalstvu gotovo še večji. Ako pa se vzame v poštev uspeh aproksimativnega ljudskega štetja leta 1914., je prebivalstvo na teritoriju, ki tvori sedaj Avstrijo, padlo za 456.232 ljudi ali 6.99%. Med deželami, ki pripadajo Avstriji, izkazujeta samo Zgornje Avstrijska in Tirolska neznatni prirastek na stanovništvu, dočim je prebivalstvo na Nižjeavstrijskem znatno, na Štajerskem in Salcbur-

Dr. I. Š—i:

Rastlinstvo naših Alp.

Prispevek k spoznavanju slovenske zemlje.

Če kako delo, ki izide, ne najde tistega odziva, kakor bi ga zaslužilo, škoda ni v tem, da je pisatelj prikrajšan za priznanje, ampak v tem, da je prikrajšan za užitek in morebiti tudi za korist tisti del občinstva, ki bi bil delo drugače bral.

Meni vsaj se zdi, da knjiga, o kateri nameravam tu govoriti, ima ta »datum«. Sicer nas je bilo gotovo veliko, ki smo bili že takrat, ko je spis izhajal v »Slovanu«, prijetno iznenadeni, in pisatelj sam je gotovo vedel, zakaj se je odločil za ponatis; toda zdi se, da je, kakor se reče, ostalo pri tem. Vsaj moja zasebna prašanja so imela precej negativen uspeh. Ta je videl knjigo v izložbi, a ga ni »dalje zanimala, ker znanstvenih stvari sploh ne bere«; drugi ni o njej še nikoli slišal, čeprav se drugače zanima za slovenske publikacije; tretji je sicer svojčas listal po »nekem geologičnem spisu« istega avtorja, a čeprav je sam naravoslovec, mu je bila stvar veliko preveč strokovnjaška. Šele četrti — morda je bil tudi petnajsti — je toplo vzkliknil:

»Rastlinstvo naših Alp? Glede na to knjigo bi bilo treba enkrat na vsa usta povedati, da je Seidl naš drugi Erjavec!«

Naj bo ob vsi moji skromnosti dovoljeno meni, da to povem. Zakaj kakor sem prepričan, da bi bilo drugače treba čakati vsaj do pisateljeve smrti, prav tako sem tudi prepričan, da bi bilo škoda, če bi jih šlo še bogve koliko mimo, ki bi niti ne slutili, da tiči za tistimi skromnimi platnicami pravi biser slovenskega slovstva — slovenskega leposlovja lahko rečemo.

Razume se namreč, da pišem o knjigi samo s tega stališča. V snovi sami sem seveda popolen lajik. Sicer pa znanstveno stran brezdvomno krije že s svojim odličnim znastvenim imenom pisatelj sam. To pa bi hotel povedati vsem, ki še ne vedo, da je v ti knjižici več pristne, svetle poezije, nego v marsikateri, marsikateri zbirki poezij, pisana pa da je v jeziku, o katerem se more ponašati le redki izmed vseh, ki so pisali pri nas. Tu res ni ne zvonkljanja ne igranja, toda kakor jeklo poje vsak stavek. Človeku se včasih zazdi, kakor da je snov sama ustvarila ta govor: vse brsti, vse zeleni, vse cvete in vse se pretaka živih sokov. In plod — plod sam je ta prelestna knjižica...

Izmed tistih treh, štirih, ki se jih rad spominjam, je bil tudi naš profesor botanike v peti šoli. (Posebno nepozabna mi je ura, ko je nam na cvetici z neprekosljivo delikatnostjo razložil skrivnosti ploditve, pa v vsi šoli ni bilo grdega pogleda, kaj šele smeha, čeprav so bili osobito laški sošolci skoraj same packe: ko so Nemci kmalu na to zagnali velik krik, da je treba mladini o spolnih stvareh »vse povedati«, sem se čudil, da so toliko gruntali, kako naj se to napravi.) No, tudi ta res izredni mož nam je pokazal, bi rekel, le bolj telesno življenje rastlin.

Kaj zna pa prof. Seidl pokazati — to bi rad, da pogleda vsak sam, kdor ima le malo čutečega srca. Mika me, da bi citiral; toda kierkoli »odpreš, je mesto, ki se ti ponuja. Recimo, tisto o bukvi!

»Bukev je najlepše listnato drevo naših gozdov. Star bukov gozd je crjaško stebrovje, prekrito z zelenim, živim krovom — pravo prirodno svetišče. Gladka, srebrnosiva debla se še le visoko gori delijo v veje in vejice. Sočno zeleni listi v krošnjah, tresoči se v lahnem vetriču, se strinjajo v gosto streho. Pod njo vlada hladna, vlažna senca v mirnem somraku, ki ga le tu in tam prekinja pramen solnčnih žarkov.«

Človek mora kar s silo ustaviti pero, ki bi kar — prepisovalo, kakor je to drugače dolgočasen posel. Zato rajši kar mimo tistega, kar je rečeno o brezi, o bršljanu, o pragozdu, o življenskem snovanju v drevesu, o pomladnem cvetju v bukovem gozdu, o brstenju, o travnikih, o posekah, o košnji, o regratu, o gorskih senožetih itd. itd. Čeprav se zdi, da pisatelj prav v resnici še samega sebe prekaša šele v II. delu, v »Rastlinstvu alpskega pasa...« Tu človeka že kar zanese s seboj! Kdor je že videl »alpske trate, pravo kraljestvo alpskega rastlinja«, in jih ne more pozabiti, najde vsaj verno njih sliko na straneh 148. do 162. te klasične knjižice, ki je tudi za turistiko prava »zlata knjiga«. Sredi same zime mu vnovič zažari pred duhom ta čilim božji, in potem pojde čim prej, da se mu duša spet napije njegove krasote; a mimogrede poprosi odpuščanja še gorski bor, če ga je na dosedanjih svojih poteh kar prezrl, niti ne sluteč, kak dečko je to in kako važno službo opravlja tam gori po pečeh in čereh. In celo lišajem in algam bo zdaj privoščil spoštljiv pogled... Pred vsem pa bo morda njegova roka manj barbarsko ruvala tisti najlepši nakit krasnih naših planin, ki ga bo drugače kmalu najti samo še po herbarijih, po albumih in — za klobuki takih — vrag jih! — »hribolazcev«...

Seidlova knjiga je kriva, da bom na koncu zagrešil še majhno »disgresijo«... Nedavno namreč sem imel v rokah nekatere slovenske šolske čitanke. V eni sem se posebno začudil »prispevku« Ivana Cankarja, ki se mi je zazdel nekako, da, kar naravnost »za lase privlečen«... Stvar sem seveda razumel: kar »nalašč« za mladino je Cankar spisal le malo ali ničesar, celo »mladini primernega« bore malo — izpustiti najodličnejšega pisatelja pa tudi ne moreš. No, po mnogem trudu najdeš nekaj, kar bo »vsaj za silo«... In vendar po Cankarju mrgoli mest, ki so »naravnost kakor nalašč«.

Odvisno je samo od — metode, kako čitanke sestavljaš! To je: ali misliš, da moraš stlačiti vanjo kar en cel spis dotičnega pisca, ali pa izločiš samo dvajset, morebiti celo sa-

škem pa samo neznatno padlo. Najbolj se je znižalo število prebival- ... in v Celovcu. Celovec je imel l. 1910 28.911 prebivalcev, letos pa jih je ljudsko štetje izkazalo samo še 26.111. Prebivalstvo v Celovcu se je torej znižalo skoraj za 10%. **To je gotovo posledica tega, da je Celovec izgubil svojo slovensko zaledje, ki ga je edini živelo. Ako torej ostane Celovec pod Avstrijo, je računati s tem, da se bo konstantno zniževalo število njegovega prebivalstva in da bo mesto tudi gospodarsko docela propadlo.**

= **Avstrijsko streljivo za Poljsko?** (ČTU.) »Die rote Fahne« poroča, da se dobavlja iz Avstrije orožje in municija na Poljsko proti Čehoslovaški in sovjetski Rusiji.

= **Odlikovanje v avstrijski republiki.** Po poročilih z Dunaja je zadnji avstrijski ministrski svet razpravljal o ustanovitvi posebnega republikanskega redovnega odlikovanja, ki bo se podeljevalo osebam, ki so se pridobile velike zasluge za avstrijsko republiko. Načrti za ta republikanski red so že izgotovljeni.

= **Za Madžarsko se bliža doba zadoščenja?** (ČTU.) Grof Apponyi je na vožnji skozi Dunaj izjavil novinarju, da je njegovo zaupanje vedno močnejče, ker je opažati, da je zavzela ententa proti Madžarski prijaznejše stališče. V Budimpešti bo moral stopiti v stike z zavezniškim guvernerjem; ako tega ne bi storil, bi to moglo neugodno vplivati na bodoča pogajanja. Grof Apponyi si je prepovedal v Budimpešti slovesen sprejem. V Rabu je dejal, da se bliža dan, ko težko izkušana Madžarska dobi zadoščenje.

= **Pametna politika madžarskih socialistov.** Vodstvo socijalno - demokratične stranke objavlja na uvodnem mestu lista »Nepszava« oklic na delavstvo, kjer opozarja na to, da se morajo vsa osebna in strankina stremljenja staviti v ozadje, dokler se zopet ne prične normalno življenje. Delavstvo se svari pred neodgovornimi elementi. Celokupno delavstvo ne bo krenilo ne na levo, ne na desno.

—*—

Gdansko - Odesa - Reka.

»Messaggero« prinaša razgovor z ameriškim finančnikom Williamom Gugenheimom o amer. politiki napram Italiji. Za nas je zanimiv oni del razgovora, ki se tiče Reke. Gugenheim je rekel, ako smemo verjeti omenjenemu listu, to - le: Reka je italijanska in tudi mora ostati italijanska. Bil je trenotek v evropski zgodovini, ko je vladal v Rusiji car in so italijanski državniki v svoje varstvo videli potrebo proti slovanski nevarnosti, v trozvezi. Italija potrebuje tudi sedaj jamstvo za največjo varnost, kajti drugače bo nevarnost, ki jej je grozila na Jadranu svoj čas, za njo prenehala samo začasno. Zato potrebuje Italija mnogo več nego jej daje londonski pakt. (To posebno radi slišijo Italijani in polagajo v usta raznim finančnikom in politikom v svojih razgovorih.) Ako se to ne zgodi, potem so bile zaman vse velike žrtve Italije v svetovni vojni. Na zvezo narodov, ki se nahaja šele v malih pričetkih, se Italija ne more zanašati. Zato mora Italija iskati sama vsa potrebna varstva na Jadranu, to je na morju, ki je italijansko po tradiciji in po vseh italijanskih pravicah. (Težko, da je rekel to Gugenheim!) Pristanišče na Reki v rokah Italijanov je v soglasju z ameriškimi pomorskimi trgovskimi in industrijskimi interesi, dočim, ako bi prišla Reka v roke Jugoslovanov, kakor hoče Wilson, bi se nahajala pod kontrolo najmočnejše pomorske sile, ki bi jako lahko monopolizirala promet v škodo Zedinjenih držav.

Kdo ne vidi, **da bi pomenil trikot Gdansko - Odesa - Reka najsijajnejšo realizacijo imperijalistične angleške koncepcije?** Ali kaže Zedinjenim državam podpirati tako realizacijo? Ne!

Italijani se bore za Reko res z vsemi svojimi silami. Kar jim le more služiti, vse privlečejo na dan. Posebno radi »razgovore« z ameriškimi veljaki. Ali stvar glede Jadrana stoji tako, da imajo lahko Gugenheimi tako ali tako mnenje, velja pa le beseda Wilsonova in ta je obrnjena proti samogoltnim italijanskim aspiracijam glede Reke in Jadrana.

Sicer pa: kdo je ta Gugenheim? Američan? Stavimo, da je mož Nemec, morda še Žid po vrhu, kakor kaže že njegovo ime.

† Predsednik narodnega predstavništva dr. Draža Pavlović.

LDU. **Beograd, 3. aprila.** (Zakasnelo.) Danes dopoldne je preminil tukaj nagle smrti predsednik začasnega narodnega predstavništva dr. Draža Pavlovič.

LDU. **Beograd, 3. aprila.** (Zakasnelo.) Predsedništvo narodnega predstavništva je danes popoldne izdalo nastopno posmrtnico: Danes ob 11. dopoldne je nenadoma v Beogradu preminil v 53. letu svoje starosti g. dr. Dragoljub Pavlovič, predsednik začasnega narodnega predstavništva kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev in vseučiliščni profesor. Zemski ostanki se polože na oder v Zimski bašči (na Zimskem vrtu). Pogreb bo v nedeljo, 4. aprila ob pol 3. popoldne.

LDU. **Beograd, 3. aprila.** (Zakasnelo.) Nj. Vis. prestolonaslednik regent Aleksander je odredil, da se bo vršil pogreb umrlega predsednika dr. Pavloviča z vsemi vojaškimi častmi. Nj. Visočanstvo bo prisostovalo cerkvenim ceremonijam.

LDU. **Beograd, 3. parila.** (Zakasnelo.) Kraljeva vlada je sklenila, da se bo vršil pogreb umrlega predsednika dr. Pavloviča ob državnih stroških.

LDU. **Beograd, 3. aprila.** (Zakasnelo.) V znak žalovanja bodo na dan pogreba dr. Pavloviča pisarne državnih oblasti zaprte.

LDU. **Beograd, 3. aprila.** Zakasnelo.) Zemeljske ostanke umrlega predsednika narodnega predstavništva bodo iz poslopja narodnega predstavništva nesli člani kraljeve vlade in člani narodnega predstavništva. V cerkev jih poneso člani narodnega predstavništva, iz cerkve pa vseučiliški profesorji. Potem bodo krsto nosili zastopniki meščanstva in častniki.

LDU. **Beograd, 5. aprila.** Danes dopoldne je bil na svečan način pokopan predsednik narodnega predstavništva dr. Pavlovič — Že ob 10. dopoldne so se zbrali vsi narodni poslanci, bivajoči v Beogradu, v Zimski bašči, kjer je bila postavljena krsta z rajnikom. Na krsti je bilo mnogo vencev. Pogrebu so prisostvovali člani kraljeve vlade, diplomatski zbor, državni svetniki, zastopniki beograjske občine, zastopniki različni uradov, državnih, zastopniki beograjske obćine, zacerkvenih in vojaških oblasti, častniški zbor, razne korporacije itd. Ob 10. je imel metropolit g. Dimitrije z asistenco mnogih duhovnikov kratek »pomen«. Pri obredih je pelo pevsko društvo »Stankovič« cerkvene pesmi. Po »pomenu« se je g. Jovan Žujevič, član akademije znanosti, v imenu akademije poslovil od pokojnika v daljšem govoru, v katerem je naglašal zasluge rajnika. Potem so člani kraljeve vlade ponesli rakev iz parlamentnega poslopja na mrvaški voz, dočim je častna stotnija izkazala pokojniku počast. Ob polu 11. se je jel izprevod pomikati po ulici Kralja Milana k Saborni cerkvi. — **Pogreb se je vršil šele danes, ker so pričakovali prihod sorodnikov rajnika.**

Rajni predsednik narodnega predstavništva je bil rojen dne 16. julija 1867 v Knjaževcu v timočkem okrogu, kjer je bil njegov oče Milija sodnik. Ljudsko šolo in nižjo gimnazijo je absolviral v Zaječaru, kjer je bil njegov oče odvetnik, višjo gimnazijo pa v Nišu. Nato je studiral na zgodovinsko - modroslovnem oddelku filozofske fakultete v Beogradu. Leta 1888. je postal predavatelj na zaječarski gimnaziji. Ko je naredil leta 1891. profesorski izpit, je nadaljeval svoje študije na Dunaju, v Freiburgu in Tübingnu. Leta 1896. je bil promoviran za doktorja in leta 1897. je postal izreden profesor na vseučilišču, 27. februarja leta 1905. pa redni vseučiliški profesor. Izdal je mnogo znanstvenih del. Dne 13. marca 1919 je bil soglasno izvoljen za predsednika narodnega predstavništva.

Bil je eden najsimpatičnejših srbskih politikov, ki je užival največji ugled in splošno spoštovanje pri vseh strankah. Kot tak bi v našem javnem življenju gotovo še igral veliko vlogo. Večnaja jemu pamjat!

Zborovanje beogradske akademske omladine.

KRVAVI SPOPADI MED DIJAKI IN OROŽNIKI.

Beograd, 5. aprila. V nedeljo, 4. t. m. ob 10. dopoldne se je vršil v Beogradu velik meeting beograjskih akademikov, katerega se je udeležilo poleg dijaštva tudi meščanstvo in delavci. Po ognjevitih govorih raznih govornikov se je prečitala resolucija, obsegajoča 9 točk, v katerih se protestira proti nasilnemu postopanju sedanje vlade in zahteva razne pravice, ki so povsod drugod že v veljavi. Resolucijo so sestavili in odobrili vsi dijaki beograjske univerze, brez razlike strankarske pripadnosti, edino radikalci te resolucije niso odobrili. Resolucija je bila soglasno sprejeta, nakar je predsednik Knežević pozval zborovalce, da se mirno razidejo, ker je policija prepovedala prehod preko Terazij. Kljub temu se je večtisočglava množica napotila preko knez Mihajlove ulice k Terazijam, a je našla izhod iz ulice zaprt z močnim kordonom orožništva in vojaštva. Malo dalje proti Skopljanski ulici je bil pripravljen eskadron konjenice, pred hotelom »Moskvo« pa so stale strojnice. Ko je masa videla, da se ji zabranjuje prehod preko Terazij z oboroženo silo, pričelo se je vpitje in kmalu je pričelo leteti kamenje na orožnike in vojaštvo. Pri tem je bilo ranjenih par orožnikov. Orožništvo je dobilo nato povelje, da razžene s silo množico, prišlo je do krvavih spopadov, pri katerih je bilo več dijakov z bodali in puškinimi kopiti težje ali lažje ranjenih. Ranjene dijake so prepeljali v bolnico.

—*—

Telefonska in brzojavna poročila.

AVSTRIJSKI DRŽAVNI KANCELAR DR. RENNER PRIDE V LJUBLJANO!

Dunaj, 5. aprila. V političnih diplomatskih krogih zatrjujejo, da se državni kancelar dr. Renner na povratku iz Rima ustavi v Ljubljani, kjer se sestane s prvimi jugoslovenskimi državniki. V spremstvu drja. Renneria se nahajata državna tajnika dr. Löwenfeld - Russ in Pavel, državni podtajnik dr. Ellenbogen in sekcijska načelnika Ender in Müller-Martini. Dr. Renner potuje v Rim na izrečno povabilo italijanskega ministrskega predsednika Nittija.

DRŽAVNI KANCELAR DR. RENNER NA POTU V RIM.

Dunaj, 6. aprila. Snoči se je odpeljal državni kancelar dr. Karel Renner s posebnim vlakom preko Trbiža v Rim. V Rimu ostane samo 2—3 dni, ker se morajo konference z italijanskimi državniki končati pred sestankom v San Remu, ki je, kakor je znano, določen na dan 10. t. m. Dr. Renneria spremlja v Rim dunajski italijanski poslanik. Na konferencah v Rimu se bo v prvi vrsti razpravljalo o prometnih vprašanjih, predvsem o ureditvi perečega vprašanja glede Južne železnice.

KOMPENZACIJSKA POGODBA Z AVSTRIJO IN ČEHOSLAVIJO.

LDU. **Beograd, 5. aprila.** »Politika« poroča, da je vlada sklenila, da preneha izvrševati kompenzacijsko pogodbo z Avstrijo in Čehoslovaško. Trgovinski minister dr. Momčilo Ninčič pripravlja načrt o organizaciji stalne trgovine.

STAVKA DELAVCEV ARZENALA V PULJU.

Trst, 4. aprila. V puljskem arzenalu stavka okoli 10.000 delavcev, ki so se pridružili splošni stavki državnih delavcev v Italiji, ker vlada noče ugoditi njihovim zahtevam. Tudi v Benetkah stavkajo arzenalki delavci.

ŽELEZNIČARJI JULIJSKE BENEČIJE SE ZDRUŽIJO S SINDIKATOM ITAL. ŽEL.

Trst, 4. aprila. Socialistična železničarska organizacija v zasedenem ozemlju je sklenila pristop k Sindikatu italijanskih železničarjev. Izvoljen je poseben odbor, ki naj izvede sporazum z generalnim odborom sindikata.

ORGANIZACIJA BOLGARSKE VOJSKE.

LDU. **Beograd, 5. aprila.** »Politika« poroča iz Pirota: V zadnjem času se je povsod na Bolgarskem izvedla organizacija častniške lige, ki ima glavno nalogo, da osnuje čimprej stalen kader vojske na Bolgarskem. Trdi se, da je že uspelo, da bo imela Bolgarska v mirnem času 40.000 mož vojske, poleg tega pa agitira omenjena liga, naj kmetje ne oddajajo orožja. Govori se, da je uspeh te agitacije ta, da se je med prebivalstvom pridržalo orožja za cele tri divizije.

—*—

Glas s Koroške.

Nemci na Koroškem se pridno pripravljajo na predstoječi plebiscit. Cela dežela je preplavljena z propagandnimi brošurami, ki se kar na veliko tihotapijo preko demarkacijske črte. Posebno pa so se spravili na biser naš, na najlepši del Koroške, na našo Rožno dolino. Za Rožane so skrpucali posebno brošuro v grozni slovenščini: »kako se bodo brebivalci Rožne doline pri ljudskem glasovanju odločili?«. Natančnejega označila na tej knjižici ni, ker bi naš Rožan drugače takoj spoznal »firmo« in bi takoj vedel kam ta nemškutarski pes svojo taco moli.

V tej knjižici slika renegat krasno gospodarsko stanje Avstrije: seveda prejšnje Avstrije, ki se je redila od naših in češko - slovaških žuljev. Sedanja Avstrija pa je vse nekaj drugega, nego gospodarsko cvetoča dežela, ki bo garantirala, da bo »ako se prebivalstvo Rožne doline pri ljudskem glasovanju odloči za nemško Avstrijo, Rožna dolina zopet, kakor v miru, kakor že veliko stoleti lepi, premožni del dobrovolne Koroške dežele«!

Ti ljudje vedoma lažejo in varajo ljudstvo: oni sami znajo, da je Avstrija samo nekako nenaravno skrpucalo za delikatni želodec »Entente«, ki absolutno ne bo mogla živeti, ki že danes umira od gladu in ki bi, ako ne bi bilo naših brezvestnih tihotapcev, že davno napovedala bankerot.

Nemčurji se v tej knjižici grozno ponašajo s svojim Celovcem in Beljakom, brez katerih mest da Rožna dolina baje ne more živeti. Enkrat je res bil naš Rožan navezan na ta nemška gnezda. Avstrijski režim pa je še podpiral v kolikor mu je bilo mogoče — to gospodarsko odvisnost Roža od teh nemčurskih mest. A sedaj so razmere druge: tiste Avstrije ni več in tiste silne nemške industrije, ki je poprej tako poplavljala naše slovenske kraje, je pa za dogledne čase tudi vrag vzel. Edino, kar jim je še ostalo, je glad. Tam, kjer nič ni, se ne bo dalo tudi nič vzeti. Rož se bo moral drugače orijentirati: daljava do osrčja Slovenije ni velika, samo 78 km.

Pisec brošure straši naše industrijalce, da ne bodo mogli nič eksportirati, ako pridejo pod Jugoslavijo. Baš nasprotno je res: v nemški Avstriji je industrije zadosti, kajti edino kar imajo, so industrijalni izdelki. Avstrija ne potrebuje toraj tega importa iz naše Koroške. Zato pa naša Jugoslavija potrebuje te stvari in jih dobro plača. Najboljši dokaz so Boroveljske puškarne in jeseniška Kranjska Industrijska družba, ki silno delajo, posebno pa z odvozom v Srbijo.

Radi tega se ne izplača prerekati se s tem nemčurskim piscem, ki slavi samo nekdanje nemške čase, ki se hvala Bogu ne vrnejo nikdar, nikdar več! Seveda, težko je Nemcem sprijazniti se s to za njih bridko realno sedanjostjo. To vedo Nemci sami, da so ti njihovi razlogi o gospodarski odvisnosti Roža od Beljaka in Celovca, šepavi. Radi tega poskušajo z drugimi trnki loviti naše slovenske ribice za svoje nemške lačne želodce.

Pisec se namreč vprašuje, kakšni bi bili nasledki, ako bi prišla Rožna dolina k ti presneti Jugoslaviji, **»pod gospodarstvo katoličanom sovražne srbske dinastije Karageorgijević«?!** Seveda Nemci računajo še vedno na prejšnjo vzgojo avstrijskega, naše Korošce v temi držečega režima: divide et impera! Dokazati našim Rožanom pa, da ni res, da bi bila srbska dinastija katolikom sovražna bi bila dolžnost naše SLS, ki si je zapisala negovanje katolicizma na svoj prapor, vsaj poznajo »netoleranco« svojih zaveznikov, srbskih radikalcev. Podučijo naj naše Rožane, da je vodilna ideja naših bratov Srbov: »brat mi mio (mil), koje vjere bio (bil)« Nemci perejo sebe in strašijo s pravoslavjem, kaj pa njihov »los von Rom«?!

Janičar pravi dalje, kako bi bilo to strašno, »ako bi imeli otroci študirati, bi ne mogli več kakor do zdaj v Celovec in Beljak, ampak bi morali če ne znajo srbski ali novo slovenski, v Ljubljano, Zagreb ali Beograd.« Seveda, strašno je nemčurjem, da se bodo slovenski otroci vendar-le enkrat rešili tistih utrakvističnih šol, kjer se je njihov jezik samo grdilo in kjer sploh Rožan svojega maternega jezika (novo slovenskega, kakor ga pisec brošure - odpadnik imenuje) še nikoli ni čul. Nemčurji strašijo ljudstvo, da bo moralo dajati svoje otroke v šolo v daljni Zagreb ali celo v Beograd. Ne, gospoda nemčurji: preljube Avstrije ni več, ki nam bi odrekala šole! Rožani: v komaj 78 km oddaljeni Ljubljani bodete imeli vse, celo visoke šole, ki bi bile drugače od vas oddaljene več kot 200 km in **več kot** 400 km (Gradec in Dunaj)!

Nemčur še dalje pravi, da bi bilo tudi zato bolje, da bi Rož prišel pod »dobrovoljno Koroško«, ker, »ako bi kdo zbolel, ga ne morejo **več** prepeljati v Celovec **ali v Beljak v** bolnišnico, peljati bi ga morali v Ljubljano, to se pravi, **če ga tam vzamejo«.** No, tudi za ta slučaj bo Rožanom bliže v našo Ljubljano, kjer bomo imeli redno in brzo železniško zvezo z Ljubljano, med tem pa, ko nemške lokomotove bolujejo na pomanjkanju premoga — katerega so nam poprej kradli iz našega Trbovlja, Zagorja in Hrastnika — kakor je bilo to nedavno temu, ko so v nemški Avstriji radi pomanjkanja premoga vstavili celi promet. Vrhu tega bi bil pa vsak od naših Koroščev tam sprejet s srčno ljubeznijo od nas in se ga ne bo tam tako zmerjalo in sem in tja pehalo z besedami: »Windischer Hund«, kakor je bilo to poprej po Beljaku in Celovcu navada.

Strašno, a zastonj se zvijajo Nemci: ne bodo prevarili s to brošuro zavedne naše Rožane. Pravijo, da bode, ako pride Rož pod Jugoslavijo, isti odtrgan od Celovca in Beljaka ter da bo tako Rož gospodarsko propadel. Čisto navadna laž je to, baš nasprotno je res, Celovec in Beljak bodeta še prosila, da prideta k našim polnim loncem. Zastonj se bahajo s svojim bleščečim siromaštvom prejšnje Avstrije. Danes stoji stvar drugače. Če bo kdo odvisen od drugega: bodo to Nemci od nas. **Že sedaj sili Ententa posebno nas Jugoslovane v družbi Čeho - slovakov in Romunov, da rešimo Avstrijo in s tem tudi Celovec od lakote in smrti!**

Ta zadnji fakt podira celo lažnjivo Potemkinovo vas, ki jo je pisec te brošure sezidal za lahkoverne in še narodno nezavedne Rožane, katerih pa je — hvala Bogu — vsaki dan manje. **M. K.**

Iz seje deželne vlade.

Delniški tiskarni se dovoli zvišati naročnino za »Uradni list« od 9 K na 12 kron mesečno. — Sklene se, da se pri ministrstvu financ izposluje dovoljenje, da se prispevki za dvojno gospodinjstvo v ozira vrednih slučajih smejo izplačevati do preklica še nadalje. — V Borovljah se ustanovi ekspozitura generalnega komisarijata za promet in turistiko v Sloveniji. — Imenujejo se predsednik in člani izpraševalne komisije za slovensko stenografijo v Ljubljani. — Sprejme se načrt naredbe o ustroju pravo in državnoslovnih študij in teoretičnih državnih izpitov na univerzi v Ljubljani.

Ker se je pojavil sum, da se skuša s potvorjenimi izvoznicami izvažati meso in živino v inozemstvo, se državnemu uradu zoper navijalce cen in verižnike naroči, da poostri in podvoji svojo kontrolo in da strogo pazi v vsakem posameznem slučaju, če so izvoznice pravilne, zlasti če gre za izvoz mesa in živine v Italijo in Švico.

V Mariboru se ustanovi podružnica državnega urada zoper navijalce cen in verižnike.

Oskrbovanje in likvidacija imovine bivše vojvodine Kranjske se z nazaj...

mo deset stavkov. Zdaj, ko morda le ne bomo kopirali samo Nemcev (sicer pa skoraj ne dvomim, da imajo oni tudi že čitanke z »izbranim«, ne »zbranim« gradivom in da le do nas še ni prišlo...), bi si v vsi skromnosti dovolil izreči mnenje, da so že razne italijanske čitanke, sestavljene po ti metodi, izborne: francoske »Le mondes des enfants« (prirejen sicer tudi v Italiji), pa je naravnost niz biserov in sicer drobnih biserov: prav za otroke... Tičoč še sam v nemški, oziroma avstrijski »mentaliteti«, sem se kar začudil, ko sem začel pregledovati knjigo, da bi bili A. Daudet, Anatole France, Victor Hugo, E. Rostand ali celo Pierre Lotti in E. Zola napisali toliko »mladinskega«; no, že sem spoznal: to sem bral pri Viktorju Hugotu tu, ono pri Emilu Zoli tam, — ta opis pomladi ima Anatole France ne vem že kje, ta vesela pripovedka pa je iz Daudetovega »Tartarina«!

Hočem reči: Če bi hotel bodoči sestavljalec slovenske čitanke sprejeti kar celo »Rastlinstvo naših Alp« ali pa nič, bi seveda ostalo pri nič; če bo hotel pa izbirati — posamezni odstavki so že kar označeni z debelimi nadpisi — ne bo vedel, kaj bi bilo manj škoda izpustiti...

želne vlade poveri posebni komisiji za upravo kranjske deželne imovine.

Odobri se brzojavni predlog predsednika deželne vlade na osrednjo vlado, da se dovoli beguncem, ki se vračajo v zasedeno ozemlje, vzeti seboj za pot potrebna živila in živino, ki jo potrebujejo za obdelovanje zemlje.

Sprejme se načrt naredbe, s katero se pridele nekateri posli izročenega področja mestne občine mariborske okrajnemu glavarstvu v Mariboru.

Rešilo se razne osebne in interne zadeve poverjeništev deželne vlade.

Sprejme se ponudba »Dioničkega društva za industrijo drva v Zagrebu« za dobavo 6000 m³ drva iz gozdov v Beli Krajini. Drva bodo stala v Ljubljani s stroški prevoza 194 K 1 m³. Ker mora tvrdka vsled ženske pogodbe dobaviti še večjo množino drv po nižji ceni, bo možno v prihodnji zimi oddajati javnim uslužbencem drva po približno 141 K 1 m³.

—*—

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 6. aprila 1920.

— **O tihotapstvu na naših mejah,** ki je zadobilo ogromni obseg in provzroča nepregledno škodo našemu gospodarstvu, se pri nas v državni vpravi ne vodi zadostnega računa. Blagovni odtok po tihotapcih je silno velik. Postal je faktor, ki ogroža prehrano v državi. Kaj pomaga ustaviti oficialni izvoz, če se pa tihotapskim potom odteguje lastni meri dannadan velikanske količine. Tihotapstvo na mejah je pojav, ki ga treba streti in iztrebiti za vsako ceno. Prodajanje na skrivnem čez mejo našim sovražnikom je hudodelstvo svoje vrste. Na shodu trgovcev v Beogradu je bila izrečena prava beseda, ko je dejal eden govornikov, **da je tihotapstvo veleizdajstvo na narodu in na državi. Proti takemu grehu treba nastopiti z najstrožjimi sredstvi. Toliko najboljših je dalo življenje za osvobojenje, ali škoda, če se obesi za svarilen zgled ducat teh škodljivcev?** Temu naziranju se je obče pritrjevalo, ni čudno, saj tihotapstvo močno žene draginjo.

— **Prav kmalu** prikorakajo naši fantje planinci s severne meje v svojo mirnodobsko garnizijo Ljubljano. Priredimo našim braniteljem slovenske Koroške lep sprejem.

— **Profesor primerjajočega jezikoslovja.** Na filozofski faktuteti vseučilišča v Beogradu je imenovan za docenta primerjajočega jezikoslovja indoevropskih jezikov dr. Henrik Barič.

— **Zveza poštnih organizacij** naznanja na mnoga vprašanja o decemberskih 120% draginjskih dokladah poštn. odpravnikom in vsem enakim uslužbencem, ki jih še niso prejeli, da je »Zveza« storila povsem svojo dolžnosti in da ne bo odnehala prej, da se ta krivica poravna. Predsednik »Zveze« bo osebno interveniral pri ministrstvu v Beogradu in bomo o uspehu takoj poročali.

— **Poziv na drugi protestni shod jugoslov. akademske omladine,** ki se vrši v sredo, dne 8. t. pred Mestnim domom ob 18. uri. Vlada je odrekla dijaškim kuhinjam v tujini vsako podporo. Prosimo domače dijaštvo, delavstvo in meščanstvo, da nas podpre s številno udeležbo.

— **Poziv vpokojencem, invalidom in vdovam južne železnice.** Pozivate se, da se zberete dne 8. t. m., v četrtek dopoldne ob 9. uri vsi do zadnjega pred mestnim domom. Od tam odidemo mirno in dostojno pred deželno vlado.

— **Za »Jugoslovansko Matico«.** Gosp. Fr. Stupica, trgovec z železnino in poljedelskimi stroji v Ljubljani, in soproga sta povodom 25letnega obstanka svojega podjetja naklonila »Jugoslovanski Matici« večji znesek, tako da sta postala v zmislu društvenih pravil društvena dobrotnika. Ta rodoljubni čin čislane trgovske obitelji najtopleje priporočamo v posnemanje.

— **Pri računskem oddelku Pomožne Oblasti v Bakru** so razpisana 3 mesta računskih praktikantov s prejemki XI. plačilnega razreda. — Pogoji: Zrelostni izpit ter zdravo telesno stanje. — Po položenem izpitu iz računoslovja sledi definitivno imenovanje. Prošnje je vložiti do 15. aprila t. l.

— **Iz Šoštanja nam pišejo:** Smrt je zatisnila trudne oči posestniku in klobučarju g. Ivanu Smigovcu, ki je v marljivem delu v času svojega 20letnega bivanja v Šoštanju dvignil svojo obrt, se trudil zlasti v zadnjem času kljub težki dolgoletni bolezni kot ustanovnik in načelnik za novoosnovano klobučarsko zadrugo, poleg tega pa sodeloval z njemu lastno vestnostjo in pridnostjo v sosvetu, pri Obrtnem hranilnem in posojilnem društvu itd. Pevski zbor šaleške čitalnice izgubi v njem svojega agilnega člana in dobrega pevca. Mnogobrojno spremstvo na njegovi zadnji poti, številni venci, žalostinke pevcev pod vodstvom g. tajnika, vse je dokaz, da vemo ceniti delo, ki je izpolnilo njegovo življenje in da mu ohranimo misel tiho in pobožno! Blag pokoj njegovi duši!

— **Povratek iz italijanskega ujetništva.** Italijanski parnik »Pietro Calvi« je došel v Dubrovnik s 2226 našimi ujetniki, med katerimi je 15 častnikov. Iz Tarenta je došel v Dubrovnik parnik »Bormida«, ki je pripeljal iz italijanskega ujetništva 267 mož in 23 častnikov.

Služba opravnika na vinarski šoli v Mariboru. Dodatno k razpisu službe opravnika na državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru, se naznanja, da ima opravnik razun prejemkov drž. poduradnikov še prosto stanovanje ter deputat letnih: 4 m³ drv, če je samec, 8 m³, če je oženjen, 6 (oziroma 16) litrov petroleja, pravico do 100 (150) litrov vina po polovični ceni, ter drugih pridelkov za lastno porabo po dnevnih cenah s 25 odstot. popusta. Prosilci ne morajo biti ravno absolventi kmetijske šole v Mariboru in Grottenhofu, lahko so tudi absolventi drugih kmetijskih šol, imeti pa morajo zadostno teoretično izobrazbo in praktičnih zkušenj, tako da morejo opravljati službo kot praktični navoditelji za delo v poljedelstvu in živinoreji.

— **Vročekrven ljubimec je** 20letni France Grubič. Imel je ljubavno razmerje z brhko Barico L. Ker je pa Grubič surovež, ga je zapustila in vzljubila nekega Štajerca. Grubiča je to tako zjezilo, da je prišel koncem novembra 1919 k Barici v hišo in jo vpričo vseh ljudi klofutal, zapretil ji je tudi, da jo bo zaklal, če bo imela druzega. Pod suknjičem je imel nekako orožje. Barica je pobegnila od doma v gostilno na »Griču«. Grubič je prišel za njo, jo prisilil, da je morala plesati z njim in ji je med plesom grozil, da jo bo zaklal. Pobegnila je skrivaj domov in se vlegla v postelj k stari materi. Po polnoči je Grubič spet prišel in zahteval, naj mu otvorijo vrata. Ko mu pa niso odprli, je razbil dvoje oken in s silo zlezel v sobo. Barica je zbežala pod streho in se skrila. Grubič jo je iskal povsod, grozeč, da jo mora zaklati. Iz jeze, da jo ni našel, se je znesel nad staro materjo, starko 80 let. Nazadnje je zaklenil sebe in starko v spalnico, se vlegel na posteljo in zaspal, ker je bil vinjen. Starka je skrivaj pozvala orožnike, ki so ga našli spečega in ga uklenili. Našli so pri njem vojaški bojni nož. Grubič je doma iz Mrzljave vasi pri Čatežu, ki daje orožnikom mnogo dela. Grubiča so zaprli, da se mu malo ohladi prevroča kri.

— **Za poldrugi milijon sukanca** so nedavno tega zaplenili v Beljaku. Sukanec je bil last trgovca Martina Geršaka, trgovskih nastavljencev Avgusta in Valentina Petriča in nekega Bedenka. Vse štiri so aretirali. Pri dotični kupčiji bi zaslužil Geršak okrog 450.000, ostali pa po 240.000 K. Pri imenovanih so zaplenili nadalje še 19. zavojev raznega blaga in železno kaseto, v kateri je bilo 800.000 K v avstrijski in inozemski valuti.

— **Vlom v Ranzingerjevo skladišče.** 1. t. m. so zapazili, da je bilo vlomljeno v prostore Ranzingerjevega skladišča, kjer sta imela skrajno svoje pohištvo in dragocenosti g. dr. Rekar in g. ravnatelj poštne hranilnice Ivan Ovsenak. Škoda doslej še ni dognana. Policija je doslej aretirala štiri vlomilce: Ivana Skapina, Mirka Pretnarja, Vinka Pantarja in Valentina Kadunca.

— **Potrjena sodba.** Odsek za prehrano je potrdil sodbo državnega centralnega urada zoper verižnike proti Vitku Mejaču, Pavlu Erzinu in Ivanu Vrečku. Zmanjšal jim je samo zaporno kazen.

— **Veliki vlomi.** Zadnje dni pred Veliko nočjo je organizirana vlomilska družba izvršila večje vlome po raznih trgovskih skladiščih. Samo v manufakturnem skladišču A. Drufovka na Dunajski cesti so odnesli zavitke sukna v vrednosti 30.000 K. Vsa škoda, provzročena po vlomilcih, pa znaša okoli 100.000 K. Nekateri so že pod ključem.

— **Iz strahu pred verižniškim uradom** si je včeraj dne 5. t. m. ob 6. zvečer skušal vzeti življenje kmet Valentin Habjan iz Domžal. Dne 3. t. m. je bil aretiran zaradi suma tihotapstva s konji. V policijskih zaporih si je včeraj zadal z malim nožem tri rane v prsi in trebuh. Zdravnik je ugotovil, da so poškodbe lahke.

Umrl je v Ljubljani posestnik, kovaški mojster in odbornik mestne hranilnice g. Mihael Weiss. Prizadeti rodbini naše sožalje.

— **Umrla** je snoči zadeta od srčne kapi ga. Marija Splichal v Sp. Šiški. Zapušča žalujočega soproga, hčerko in sinka. Iskreno sožalje.

Umrl je danes ponoči nenadoma občespoštovani gosod Anton Rudolph, uradnik Kranjske hranilnice v Ljubljani. Kranjska klica. N. z m. p.!

Ropari preže na tihotapce.

Ljubljančan zajet kot ropar.

Neki orožniški stražmojster ob demarkacijski črti je te dni ponoči šel nadzorovat obmejne straže. Vzel je sabo vojaka - Srba. Na poti sta prišla v gozd, kjer sta naenkrat zaslišala energično povelje: »Stojte!« Stražmešter je bil prepričan, da ima pred sabo orožniško patrulio, ki jo je hotel nadzorovati. Zato je zaklical: »Dobro si zaklical, je vse v redu!« Za odgovor je dobil ponovno še energičnejše povelje: »Stojte!« Uvidel je, da nima pred sabo orožniške patrulje, zato je napel svoj revolver in ukazal vojaku, da je nameril puško proti kraju, odkoder se je slišalo povelje. Istočasno je nameril na kraj, kjer so se slišali človeški glasovi, svojo luč in zapazil dva v vojaško uniformo oblečena in s puškami oborožena moža. Eden izmed teh je takoj jel bežati ko je videl stražmeštra z vojakom, in je tudi srečno utekel, drugega pa je stražmešter s svojim spremljevalcem zajel in razorožil. Bil je to **tapetnik Čemažar stanujoč v Ljubljani na Zaloški cesti št. 26.** Dognalo se je, da je Čemažar s svojim pobeglim tovarišem, oborožen in oblečen kot vojak, prežal na tihotapce, da jih oropa. Zdi se da obstoji v Ljubljani dobro organizirana roparska družba, ki slično kakor orožniki preži na tihotapce samo s tem razločkom, da orožniki tihotapce zasledujejo in preganjajo, ker škodujejo s svojim delovanjem državi, dočim skuša roparska družba zajeti tihotapce zato, da se polasti blaga, ki ga tihotapci hočejo spraviti preko demarkacijske črte. Tihotapcem je torej nastal nov sovražnik v roparskih družbah, ki so se osnovale baje ne samo v Ljubljani, marveč tudi po drugih obmejnih krajih. Tihotapcem bodo torej v bodoče še manj cvetele rožce kakor dosedaj. Čemažar je gotovo imel v Ljubljani več sokrivcev. Naloga policije je sedaj, da jih zasledi.

Kongres dem. jugoslovenske omladine u Ljubljani.

Dne 25., 26. i 27. marca 1920. obdržavao se je u Ljubljani u Narodnom domu kongres celokupne Jugoslavenske Omladine na poziv Jug. napr. ak. društva »Jadran« iz Ljubljane i Dem. stud. kluba »Jugoslavija« iz Zagreba s ovim dnevnim redom:

1. Verifikacija mandata. 2. Konstituiranje kongresa. 1. Poslovnik. 4. Referat o stvarjenju Centralne Organizacije zadatak i cilj. 5. Izveštaj pojedinih organizacija o svom programu i stanju. 6. Program, statuti Centralne Organizacije. 7. Odnos Centralne Organizacije prema ostalim omladinskim grupama i prema političkim strankama. 8. Rad Centralne Organizacije u vani. 9. Odnos Centralne Organizacije prema Jugoslavenskom studentskom Savezu te prema Slavenskom i internacionalnom studentskom savezu. 10. Glasnik Demokratske Omladine. 11. Konstitucija centralnog odbora. 12. Deklaracija. 13. Eventualije.

Stvorena je Centralna Organizacija Demokratskih Jugoslavenskih Studenata sa sedištem u Beogradu, a privremeno do sastanka konstituante u Zagrebu. Članovi su Centralne Organizacije do sada: Jug. napr. akad. društvo »Jadran« (Ljubljana), D. S. K. »Jugoslavija« (Zagreb) i Dem. Stud. Klub (Beograd), a svoj pristup najavljuju drugi omladinski klubovi. Na kongresu izabran je ovaj prvi Centralni odbor: Predsednik Marić Svetislav, cand. phil., I. podpredsednik Jutronić G. Andro, cand. phil., II. podpredsednik Nikolić Sima, aps. jur., sekretar I. Gjermanović Rajco, cand. jur. sekretar II. Grgić Ivo, cand. jur. sekretar III. Prica Bogdan, stud. jur. blagajnik I. Jančiković Tomo, stud. jur. blagajnik II. Kostić Svetislav, stud. med. odbornici- Rajić Milan, stud. phil. i Čok Svobodin, stud. jur. Bulat Edo, stud. jur., Hajduković Stanko, cand. jur.

Kongres su pozdravili u ime Starešinske Sveze Slovenskih Demokratskih Studenata narodni poslanici dr. Pestotnik i Ravnihar, te sveuč. prof. dr. Ilešič.

Za celo vreme boravka u Ljubljani delegati kao i cela ostala omladina iz Zagreba i iz Beograda bili su gostima Jug. Napr. Akad. društva »Jadran«, a 28. marca pošli su pod vodstvom sveuč. prof. dr. Prijatelja na Bledsko jezero.

Time je nakon toliko godina stvorena formalna organizacija celokupne Jugoslavenske Demokratske Omladine, nasljednice bivše Jugoslavenske Nacionalističke Omladine, one omladine koja je bila najizrazitiji predstavnik jugoslavenske ideje, a koja se sada ponovo organizira da dovrši svoj zadatak u novoj državi, za koju je najviše žrtava doprinašala.

Prostorije C. O. se nalaze u Strossmajerovoj ulici 2, II. kat. Zagreb.

Neodrešena domovina.

— **Z Goriškega.** Dramatični odsek Javne ljudske knjižnice v Nabrežini je vprizoril 28. pr. m. »Drama štirih revnih sten«. — Slovenski koloni se gibljejo pridno. Imeli so zopet velik sestanek v Gorici. Koloni odklanjajo socijalistično agitacijo za komunizem, ker nočejo postati komunisti marveč lastniki. V društvu »Edinosti« v Trstu se ustanovi poseben odsek za reševanje kolonskega vprašanja. — Te dni so razstreljevali v okolišu mesta med Kostanjevico in Tivolijem bombe in granate .— Zopet se je zgodila nesreča z granato. Ranjen je bil 13letni deček Julijan Silič iz Šempetra pri Gorici. — Glede pomanjkanja drobiža piše »Goriška Straža«: »Kam je izginil? Špekulantje zbirajo drobiž in ga pošiljajo v Švico, na Grško, v Malo Azijo in drugam, kjer ga drago prodajajo, ko je danes papirnati denar tako za nič. Taki špekulantje dajo 15 do 20 lir v papirju za 10 lir drobiža.« Kakor še znano, je izdan strog dekret proti pridrževanju drobiža.

— **Kako strašni roparski napadi se** vrše v Istri, nam kaže ta-le slučaj: Par kilometrov od Pazina stoji vila, v kateri stanujeta družini Josipa in Angela Miletića. Pred kratkim so po noči udrli roparji, bilo jih je 10, v vilo, prijeli Miletićeve, jih zaprli v klet in oropali vilo. Dobili so denarja okoli 20.000 lir in dragocenosti za 15.000 lir. Odpeljali so pa tudi razno obleko in živila, potem pa še zažgali. Ko je bilo vse tiho, je jeden Miletićevih zlezel skozi okno kleti na dvorišče, odprl drugim in na to so pogasili ogenj. Grozno je to italijansko brigantstvo na zasedenem ozemlju.

— **Jeden glavnih roparjev in morilcev v Istri prijet.** Končno se je posrečilo karabinjerjem, da so vjeli pri Poreču jednega glavnih brigantov. Antonio Mattosovich se imenuje, poitalijančenec iz poreške okolice. Že koncem novembra je bil ranjen v boju s karabinjerji, ali takrat je ušel s pomočjo brigantskega glavarja Lizzarda. Takrat je padel, zadet od krogelj, njegov brat Simon. Antonio je bil vojak 97. polka, pri Motti di Levenza je stal v strelskem jarku proti Italijanom. Po prevratu se je vrnil v Istro in se kmalu pridružil brigantom. Oblečen je v uniformo italijanskega vojaka. Prijel ga je maresciallo Soluri po noči v vasi Perini, ko so Matosovičevi doma dobro jedli in pili. Poročajo, da je pogumni Soluri šel v hišo in neustrašeno aretiral Mattosovicha. Nikdo domačih se ni zganil. Po poti je pravil ropar, da je sit dosedanjega življenja, in da je prebival v neki vlažni jami ,kjer si niti malo ognja ni upal napraviti. Ne vemo, če je bil res karabinjer Soluri tak junak, ali glavno je to, da je Mattosovich zaprt. Govori se, da je ropar Mattosovich izvršil samo okoli Rovinja na stotine tatvin, 10 ubojev in na stotine drugih zločinov. Aretirali so zadnje dneve še več drugih oseb, ki so v zvezi z briganti. Glavar brigantov Lizzardo pa je še vedno na prostem, zato najbrže še ne bo tako kmalu konec brigantstva v Istri.

— **V Logatcu** se gibljejo Italijani, kakor smo že rekli, tako, kakor da bi hoteli za vedno ostati tam. »Circolo Roma« je s pomočjo oficirjev 23. inf. polka in upravnih funkcijonarjev priredil v gledališču dobrodelni večer za šolske otroke v Gorenjem in Dolenjem Logatcu. Dva odbora gospa, italijanskih in slovenskih, sta nabrala 3000 lir, s katerimi kupijo revnim otrokom čevlje, obleko in perilo. Dobrodelnost je lepa reč, ali ako mislijo koga ogreti za Italijo s tako dobrodelnostjo, se zelo motijo.

— **Reška komedija z D' Annunzijevim godom.** Na dan 18. marca je bil D' Annunzijev god. Veliko komedijo so imeli na Reki zbog tega. Mesto v zastavah, otroke so pošiljali k njemu, mestni zastop je imel slavnostno sejo in izvolil je »odrešitelja« za rednega meščana, ne izrednega ali častnega, in to izvolitev ovekovečijo v dvorani v marmorju. To so mu šli povedat. D' Annunzio je bil ginjen. Zvečer je bil velik obhod po mestu z zastavami in godbo. D' Annunzio je korakal z njimi.

O »atentatu« na laškega župnika v Medulinu blizu Pule poroča »Piccolo«. Kakšen je bil pravzaprav ta atentat, ni razvidno iz poročila. Je pač izmišljotina, ki pa ima služiti proti slovanski duhovščini. V Medulinu so Lahi odstavili hrvatskega župnika, Kiraca po imenu, in sedaj župnikuje tam Lah Don Battisti. To je grdo izzivanje hrvatskega prebivalstva. Laški infanteristi so aretirali radi »atentata« nekaj hrvatskih kmetov, jih uklenili in peljali v zapore. Prav junaško so to storili. Bolje bi bilo, ako bi bili tako junaški proti brigantom, pred katerimi pa beže infanteristi in karabinjerji, kakor hitro slišijo, da so se kje pokazali.

— **Kaj delajo arditi na Reki,** nam spričuje nastopna značilna dogodbica: Just Varlien, 26 let star, Dannunzijev legijonar, ima za ljubico neko Doro Arculin. Sprla sta se in dal jej je zaušnico. Doma so sklenili maščevanje. Navzoč je bil stotnik, mladi Argentino, ki je najel štiri svoje vojake, ardite, da pretepejo Varliena. Drugi dan sta se poravnala Verlien in Dora, ali ona samo v svrho maščevanja. Ko sta se zvečer sprehajala, so štiri arditi napadli Varliena na njeno znamenje in ga pretepli in ranili tako, da ostane težko pri življenju. Zaprli so ardite, stotnika in lepo Doro. Ko so arditi pretepali zaljubljenega Varliena, je kričal: Pustite me, saj sem tudi jaz Italijan, jaz nisem Jugoslovan. Torej Italijana se mora pustiti, Jugoslovana na Reki se sme pa kar ubiti. Ali to pot ga arditi niso poslušali, marveč so skoro ubili Dannunzijevega legionarja.

— **Nasilja Italijanov.** V soboto, dne 19. t. m., so vdrli italijanski karabinjerji v stanovanje župnika Milostiča v Baški na otoku Krku, in sicer z namero, da ga odpeljejo v zapor. Ko je zato izvedelo ljudstvo, se je zbralo pred župniščem in obkolilo hišo, da zabranijo župnika odpeljati. Karabinjerji so nataknili bajonete, pripravili ročne granate in stopili pred ljudstvo, ki se je zbralo okrog svojega župnika. Na kapetanovo povelje je prišel še en vojaški oddelek v bojni opremi in s strojnicami. Karabinjerji so navalili na množico in takoj eno žensko ranili. Nekaj ljudi je pobegnilo v cerkev, karabinjerji pa so metali za njimi bajonete. Ko se je ljudstvo razpršilo, so karabinjerji zgrabili župnika in ga odvedli. Ta je še prej opozarjal ljudi naj se zadrže mirno. Nato so karabinjerji privedli občinskega tajnika, ga privezali k župniku in oba vrgli na voz, kateri je krenil proti mestu Krku. Ljudstvo je ta prizor opazovalo s skrajnim ogorčenjem in kričalo »Doli Italija!«, »Živio Jugoslavija!« in »Živio kralj Peter!«.

— **Izraba vodnih sil.** Agenzia Stefani poroča: Priobčuje se ravnokar kralj. odlok, ki vsebuje predpise o odvajanju in izkoriščanju javnih vod v novih pokrajinah. Odlok temelji na dosedanji zakonodaji novih pokrajin in potrjuje se pravica domačih oblasti, podeljevati dovoljenja, pri čemer pa bodo morale vpoštevati duh italijanske zakonodaje v svrho, da se doseže najracijonalnejša poraba vodnih moči. Odlok določa dalje, da se dotična dovoljenja ne bodo mogla dajati brez predhodne odobritve višjega sveta za vode, ki se nahaja v ministrstvu za javna dela. Tudi se določa način postopanja z že vloženimi prošnjami in obenem se razširja na nove pokrajine veljavnost italijanskih zakonov, ki se nanašajo na eventualno podržavljenje velikih vodnih odvodov. Isti se bodo rabili za proizvajanje gonilne moči, kot pitna voda in kot voda za namakanje in za zboljšanje zemljišč, ko potečejo dotična dovoljenja, potemtakem se preklicujejo vse drugačne odredbe vrhovnega poveljništva kr. armade in zlasti odredba, s katero je bilo ustavljeno v decembru 1918 reševanje prošenj za odvajanje vod po zasebnikih. Ldu.

— **Za pomiloščenje** je prosila italijanskega kralja Evfemija Bon iz Gradišča ob Soči. Ko je bila namreč v begunskem taborišču v Pottendorfu, je bila obsojena na teden dni zapora radi navijanja cen. Dobila je bila od nekega kmeta nekaj kruha in ko se je vračala v taborišče, jo je orožnik ustavil, jej zaplenil kruh in ovadil kratkomalo radi navijanja cen, češ, da hoče kruh prav drago prodati v taborišču. Pred dnevi je dobila od sodnije v Gradišču poziv, da mora nastopiti kazen. Ali kazni ni nastopila, marveč se je obrnila na kralja s prošnjo, da jej odpusti kazen, ki jo jej naložila avstrijska sodnija.

Sokolstvo.

Sokol v Studencih priredi v soboto, dne 17 aprila telovadno akademijo v Mariboru v Narodnem domu. Nastopa razen z drugimi točkami s Hofmanovimi prostimi vajami: »Osvobojenje in ujedinjenje«.

Kultura.

Današnji komorni večer kvarteta Zika v veliki dvorani Narodnega doma. Čez dan se dobe vstopnice še v Dolenčevi trafiki v Prešernovi ulici, zvečer ob 7. pa pri blagajni v Narodnem domu. Prosimo vljudno, da občinstvo pred ½8. uro zasede svoje prostore, ker bodo vrata v dvorano nato zaprta in bodo morali zamudniki do pavze ostati na hodniku. k

Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« vabi vse svoje člane, da posetijo danes ,v torek komorni večer godalnega kvarteta Zika, ki bo nudil izredni umetniški užitek. Vstopnice v trafiki Dolenc v Prešernovi ulici. k

Sinfonični koncert v Ljubljani priredi v četrtek, dne 15. aprla v veliki dvorani hotela Union orkester Narodnega gledališča v Ljubljani pod vodstvom ravnatelja Rukavine. Na sporedu so: Čajkovskij, Škerjanc, Massenet, Dvořak, Grieg in Beethoven. Predprodaja vstopnic v Dolenčevi trafiki, Prešernova ulica. k

»Glasbena Matica«. V ponedeljek, dne 12. aprila ob 8. zvečer priredita koncertna pevka ga. Pavla Lovšetova in koncertna pianistka ga. Dana Golia - Koblerjeva v Unonovi dvorani koncert. Spored vsebuje v pevskem delu doslej v Ljubljani še neizvajane pesmi skladateljev Kogoja, Lajovica, Škerjanca, Chaminade in Donizettija .Klavirski del pa obsega par najmodernejših Debussyjevih točk in najtežja Chopinova in Bach - Lisztova dela. Vstopnice od srede popoldne dalje v trafiki v Prešernovi ulici. k

»Trnjulčica«. To pravljico z vsemi godbenimi, pevskimi in plesnimi priveski so zadnja dva dni izvajali tako, da ni treba pisati ne posebne hvale, ne graje. Odločno pa se je treba upreti neznosnemu naglašanju, ki izvira — tudi deloma pri slovenskih igralcih — ali iz dialektičnih posebnosti ali iz neznanja slovenskega jezika; naglašali so n. pr.: óče, gróza, slávimo, pométati (kralj je ukazal vse kolovrate pometati iz dežele). Končni I se še vedno izgovarja, kakor se pač komu ljubi. Zakaj govore vprek »kraljičina« in ne »kraljična«? Kako naj se opravliči nestvor: »Imam nekaj za povedati«? — Ali pri gledališču res nima nihče volje in moči, da bi zabranil takšno pačenje slovenske govorice? —n—

Koristna knjiga! Profesor U. Girometta je izdal knjigo z naslovom »Mladež u borbi za život«. Vsebina ji je razdeljena v sledeča poglavja: Higijena duševne prirode. — Higijena tjelesne prirode. — Gradja i funkcija spolnih organa. — Higijena spolne prirode. — Venerične bolesti. — Knjigo je pisatelj posvetil »učečoj mladeži, koja želi da bode duševno čista i plemenita, a tjelesno jaka i zdrava«. Pisatelj pravi v predgovoru: »Svijestan, da se duševno i tjelesno propadanje današnje mladeži mora u glavnome pripisati »nevinosti«, osnovanoj na neznanju, držao sam početkom ove školske godine učencima državne gimnazije u Splitu nekoliko predavanja o spolnoj higijeni. Sa zadovoljstvom sam mogao opaziti, kako su učenici pratili velikim zanimanjem ta predavanja, koja su na njih dobro djelovala. Potaknut od svojih kolega, pa i u namjeri, da učenicima ostalih zavoda olakotim borbu za uzdržavanje čistoće duha, — a to je za mladež borba za život —, obradio sam spomenuta predavanja i predao u tisak.« — Knjiga je izšla v Splitu v založbi Hrvatske knjižare. Obsega 50 st. in stane 6 K. Knjiga je pisana taktno in resnobno ter v prijetnem slogu brez vsiljivega moraliziranja. Tako delo bi si želeli tudi v slovenščini.

Fran Erjavec, Izbrani spisi. I. zvezek. Povesti. V Ljubljani 1919. Založila Jugoslovanska knjigarna. S sliko. Str. 228. Devetero povestic in povesti tvori ta I. zvezek, ki najde — kakor Jurčičevi spisi — gotovo zopet mnogo hvaležnih čitateljev. Vse so zajete iz naroda in pisane za narod v lepem narodnem jeziku. Da izhajajo zbrane že drugič, je najboljši dokaz, da so narodu ljube. Prvič jih je zbral in uredil rajni Fran Levec za »Slov. Matico« (l 1888 .in 1889.) ter so že davno pošle; zdaj jih je zbral Ivan Dornik. Po kakšnih načelih je Dornik urejal in zbiral ali izbiral, ni povedal v uvodni življenjepisni črtici. Historično bi morala priti črtica »Veliki petek« na prvo mesto, vsebinsko in po značaju bi spadala »Avguštin Ocepek« in »Izgubljen mož« menda za »Zamorjeni cvet«, a »Božični večer« in »Na strijčevem domu« sodita pač skupaj . . . Prava umetnost je, pisati o Erjavcu — po vseh različnih biografijah, ki so na razpolago — tako suhoparno in po vrhu še tako stilistično nerodno, uprav šolarsko pusto, kakor je to storil Dornik. Naj bi bil rajši ponatisnil Levčev ali pa makar Glaserjev življenjepis, če sam res ne zna pisati boljšega. Dornikov spisek bi ne delal časti niti dijaku višje gimnazije, in gotovo je, da smo maturantje že pred 30 leti pisali lepše, kakor piše ta urednik. Že o biografiji pred Gregorčičevimi »Poezijami« (zadnji ponatisk) smo izrekli isto sodbo. Ali Jugoslovanska knjigarna res ne more najti boljšega urejevalca in biografa? — Vzlic vsemu pa seveda to knjigo Erjavčevih dobrih povesti, ki so izšle v lični obliki, prav toplo priporočamo. — Dobiva se v vseh knjigarnah. Jos. K—n.

Turistika in sport.

Slovenski dirkalni klub v Ljubljani se je ustanovil dne 19. marca 1920. Namen kluba je, pospeševati konjerejo, posebno v Sloveniji, s prirejanjem dirk, tekem, razstav itd. Ustanovnina se je določila na 1000 K, članarina pa na 150 kron letno. Vodstvo kluba je v strokovnjaških rokah in že sporedaj navedeni program letošnjega leta nam jamči uspeh tega, za narodno gospodarstvo potrebnega športa. Ni nam potreba posebej omenjati, kako visoko so drugi narodi, kakor n. pr. Angleži, povzdignili svoj svetovni ugled ravno s sličnimi prireditvami. Zato moramo z veseljem pozdravljati ustanovitev tega kluba, pri nas, kateri si je nadel nalogo, da zorje na tem polju edino. Program za prirejanje letošnjih dirk je zelo obširen, to pa zato, da se lahko vsakdo udeleži dirk in se s tem že v začetku zbudi zanimanje za konjerejo, ker je to je glavna podlaga za nadaljni razvoj te športne panoge. Pri vseh teh dirkah se bo posebno oziralo na domače konje. Program dirk je vobče sledeči: dne 23. maja vozna dirka; dne 24. maja galop - dirka; dne 13. junija vozna dirka; dne 20. junija vozna dirka; dne 29. junija galop - dirka; dne 18. julija jugoslovanska vozna dirka (glavna dirka); dne 1. avgusta jahalni konkurz hippique (razstava jahalnih konj pod jezdecem, skakanje, Championat cheval d' arme, obstoječ a) šolsko jahanje; b) ježa povprek 25 km; skakanje čez štiri zapreke); dne 15. avgusta vozni konkurs hippique (razstava vpreženih konj, vožnja z zaprekami); 8. septembra končna vozna dirka Spored posameznih dirk in dan se bo razglasil najmanj 4 tedne poprej. Omenjamo, da so priprave za dirke v najbo'jšem teku in se je z delom na vojaškem vežbališču, za napravo udobnega dirkališča že pričelo, za kar gre v prvi vrsti zahvala gosp. generalu Smiljaniću, komandantu Dravske divizije, ki klub toplo podpira v vsakem oziru. k

Olimpijski pododbor Ljubljana in športna zveza Ljubljana. Ustanovni občni zbor obeh športnih institucij se mora vsled nepričakovanih zaprek tehnične narave (pomnožitev pravil in razpošiljatev istih vsem športnim klubom), kakor tudi radi zborovanj trgovcev v Ljubljani dne 11. aprila, preložilo na nedeljo, 25. aprila. Natančen program se pravočasno objavi. Vsi športni klubi Slovenije in Prekmurja se pozivljajo, da vpošljejo svoj naslov dr. Ciriłu Žižku, Ljubljana, Čopova ulica 19/II, da se jim pravočasno vpošljejo pravila.

Sedma olimpijada v Antverpnu. Predpriprave zanjo so v polnem teku. Belgijski olimpijski odbor je razposlal program ter obširne brošure glede vsakega športa, ki je pripuščen k olimpijski tekmi. Koliko važnost pripisujejo zapadni narodi olimpijadam, je razvidno iz sestave častnega odbora v Belgiji, kateremu pripadajo kot protektor kralj Albert, kot častni predsednik prestolonaslednik, princ Leopold, kot predsednik Baillet Latour in kot član nadškof Malinsky, kardinal Mercier, general Droubhel, minister financ, minister vojske, minster znanosti in lepih umetnosti, župan mesta Brusija in Antverpna ter vojni guverner Antverpna.

Najnovejša poročila.

NITTIJEV GOVOR V SENATU. ZNOVA SE ZAVZEMA ZA SPORAZUM Z JUGOSLAVIJO.

LDU. **Trst, 2. aprila.** Včeraj se je vršila zaključna seja italijanskega senata, ki se je končala z govorom ministrskega predsednika Nittija. Kar se tiče zunanje politike, je izjavil ministrski predsednik po poročilih v listih, da je ugotovil, da se vsi govorniki strinjajo z vladnim programom. Treba je zapustiti pot, po kateri so začeli hoditi zmagovalci, je dejal Nitti. Mi nismo veliki po svojem bogastvu ,temveč po svoji idealnosti. Taki so bili možje našega preporoda in naša krivda je bila, da smo v zadnjih časih rabili besedo nasilja. Priznati moramo, da obstoja naš življenski cilj v tem, da prinesemo drugim narodom besedo človekoljubja, da ne kažemo preveč zahtev in da poizkušamo prinesti slogo med narode. Treba je vzpostaviti odnošaje z Rusijo in Nemčijo. Kar pa se Turčije tiče, moram ublažiti svojo ostro obsodbo Nemčije. Kar pa se Turčije tiče, moram izjaviti, da nimajo niti zavezniki, niti Italija namena, zavladati Carigradu, temveč samo zajamčiti prost prehod skozi morske ožine. Muslimanski svet je velikanski vir energij, in Italija nima povoda, da bi se postavila proti njemu. — Ministrski predsednik je nato govoril o jadranskem vprašanju. Kar se tiče tega vprašanja, vztraja pri svojih izjavah v zbornici. **Jugoslavija ima veliko proizvodov, ki nam morajo biti koristni. njena industrija ni razvita in med nami in njo je samo jadransko morje, ki nas danes loči, a nas bo moralo enkrat vezati ž njo.** Ko je on prevzel vlado, še ni bila priznana pravica do razložitve londonske pogodbe, ali vsaj položaj še ni bil določen. Izjavlja odločno, da noče nesporazumljenj pri tem vprašanju. Londonska pogodba je dogovor, ki temelji največ na vojaškem pojmovanju. V dopisih pred sklenitvijo te pogodbe se računa z dvema možnostima: s slučajem propada, ali nadaljnjega obstanka avstrijskega cesarstva. S strani Rusije ni bilo nikakršnega odpora. Nadzorstvo nad Jadranom je moralo ostati v rokah Italije. Če bi se bila ta pogodba izvršila, bi bili Hrvatje dobili obal med Voloskim in Dalmacijo ,vstevši Reko, in Italija ib se ne bila smela upirati odstopitvi Severne Albanije Srbiji, a Južne Albanije Grški. Ko bi bil govornik moral zahtevati izvršitev londonske pogodbe, bi bil moral priznati odstopitev obali med Voloskim in Dalmacijo Jugoslovenom. Vsled razvoja tega vprašanja in vsled dolžnosti, da branimo italijanstvo Reke, ki nam je bila poverjena s takim čustvom domoljubja, **moramo tedaj iskati pot sprave, ki naj nas reši sedanje zagate.** Nekateri so rekli, da se stvari lahko puste tako, kakor so, toda to bi škodilo našemu drzavnemu ugledu. Italija mora pokazati, da se mora vprašanje meja rešiti prijateljsko in da ne namerava ohranjevati vojnega razpoloženja v Evropi. Zagotavlja ,da je Italija dobila od beograjske vlade opravičenje in odškodnino, če je prišlo v jugoslovenskih krajih do neugodnih dogodkov za Italijane. Senator Mazziotti je tožil, — je nadaljeval ministrski predsednik — da pomagamo ustanavljanju jugoslovenske mornarice: rekel je, da je vrhovni svet prepustil Srbiji 12 torpedovk, ki so bile last Avstro - Ogrske. To je proizvod fantazije. Resnica je, da je sklenil vrhovni svet v svoji seji od 12. novembra 1919, da da Poljski in državi Srbov, Hrvatov in Slovencev nekoliko manjših torpedovk, oboroženih z enim samim topom, za izvrševanje policijske službe ob obalah, toda šele tedaj, ko bodo določene meje z Italijo. Ne sme zastonj razburjati ljudstva s senzacionelnimi in neresničnimi vestmi. Razširjanje takih vesti se ne more vedno preprečavati potom cenzure. Senator Mazziotti je rekel tudi, da so se Jugosloveni vedno postavljali na nam neprijateljsko stališče. — Tukaj je Mazziotti prekinil: »Niso nam vračali naših ponudb prijateljstva!« — Nitti: »Vračali so jih!« »Nameravam«, je zaključil Nitti, »voditi zunanjo politiko v duhu zmernosti, brez dejanj, ki so v nasprotju z disciplino vojske, in brez podjetij dvomljive koristi, v duhu italijanstva in civilizacije.« (Odobravanje.) — Nato se je vršilo glasovanje o zaupnici. Glasovalo je skupaj 119 senatorjev, in sicer 107 za zaupnico ,11 proti, a 1 ni glasoval.

NAŠA BARANJA.

LDU. **Pečuh, 5. aprila.** V četrtek 1. aprila je odpotovalo 20 meščanov iz Mohača s proto Stevanom Beličem na čelu v Beograd, da sporoče ministrskemu predsedniku in drugim merodajnim državnikom svoje želje in zahteve prebivalstva z ozirom na težki položaj, v katerem se nahaja naš narod v Mohaču in okolici zaradi negotovosti glede vprašanja pripadnosti. Istotako poročajo iz Bremena, da se je tam vršil v nedeljo ,23. marca, ljudski shod, na katerem so sklenili, da se odpošlje iz Bremena v Beograd deputacija, ki naj ustno in v pismeni spomenici obrazloži neugodnosti meja, ki so določene, in ki so vsled narodnih in gospodarskih vzrokov ne morejo priznati. Deputacija ima nalogo, naj brezpogojno zahteva, da se meje določijo v korist jugoslovenskemu prebivalstvu. Pričakuje se, da bo temu gibanju sledilo še silnejše, da se na ta način dokaže merodajnim činiteljem, da ima Baranja nesporno pravico na večji obseg v Jugoslaviji, kakor pa ji ga odkazujejo dosedaj naznačene meje.

NAŠE ZUNANJE NALOGE.

LDU. **Beograd, 5. aprila.** »Tribuna« piše o položaju in naših zunanjih nalogah med drugim: S prihodom šefa naše mirovne delegacije v Beograd je dana vladi možnost, da vsestransko prouči vprašanja, ki še niso rešena na mirovni konferenci in ki istočasno vplivajo na življenske interese našega kraljestva. Poleg mirovne pogodbe z Madžarsko, izvedbe miroven pogodbe z Bolgarsko in vprašanja o reparacijah, se mora vlada tudi odločiti glede pogodbe, s katero bi se mogel izvesti prijateljski sporazum v rešitvi jadranskega vprašanja. Tako rešitev zahtevajo od nas ne samo naši zavezniki z Wilsonom na čelu, temveč tudi interesi našega kraljestva samega. Italija zahteva danes sporazum na konferenci v San Remu, kjer naj se to vprašanje reši za bodočnost. Vse vesti o kakem nesporazumu v naši delegaciji glede cilja naših zahtev, kakor tudi o nekakem osebnem pojmovanju g. Pašića, kai nai se žrtvuje, so tendencijozno izmišljene.

DRUŽBA SV. CIRILA IN METODA ZA ISTRO.

LDU **Trst, 3. aprila.** V ponedeljek, 29. marca se je po dolgem času vršila v Herpeljah-Kozini skupščina Družbe sv. Cirila in Metoda za Istro. Sešlo se je lepo število mož in tudi nekaj žena iz vse Istre, tudi iz najoddaljenejših krajev n. pr. iz Pule: duhovnikov, učiteljev, posestnikov, kmetov. Namen temu zborovanju je bil v prvi vrsti ta, da se ustvari prvi pogoj za delo: novo vodstvo. Sklicatelj Mikuletič, ki mu je vodstvo pod silo razmer poverilo posle družbe in varstvo njenih koristi in poverjenik dr. Gjuro Vesel sta podala obširen opis sedanjega stanja šolstva v Istri in škode, ki jo trpi Družba na svojih zgradbah, ker so bila zasedena od vojaštva. Izrekla sta pikre besede na račun tistih, ki so ovirali tako kulturno delo. Navajala sta kričeče razmere. Nato se je imela vršiti volitev novega vodstva. Bivši župan pazinski dr. Šime Kurelić je predlagal izpremembo pravil v zmislu, da bodi sedež Družbi odslej v Trstu. Predlogu so se pridružili tudi ostali dosedanji odborniki, nakar je bil predlog sprejet soglasno in ob splošnem odobravanju. Pri volitvah novega vodstva in odbora so bili izvoljeni soglasno: Predsednik dr. Edvard Slavik v Trstu, podpredsednik dr. Šime Kurelić iz Pazina, odborniki: Ante Grubišić, Franjo Leutič, dr. Gjuro Vesel, dr. Fortunat Mikuletič, Josip Svetličič vsi iz Trsta; Šime Červar, župnik iz Zrenja in Josip Sirotič. V nadzorstveni svet: dr. Mirko Vratovič iz Pule, dr. Josip Abram iz Trsta in Josip Grašič, župnik iz Herma. V obrambeni sod: dr. Ivo Zuccon iz Pule, Ivan Raškovič iz Malega Ločinja in Ivo Flego, dekan v Buzetu.

ITALIJA PROGLASI ANEKSIJO TRENTINA.

Pariz, 6. aprila. Italija proglasi v kratkem aneksijo Trentina do Brennerja. Nemškemu prebivalstvu dovoli neke vrste avtonomijo. S tem načrtom je v zvezi poset avstrijskega državnega kancelarja dr. Rennerja v Rimu.

SESTANEK V SAN REMU.

Pariz, 5. aprila. Konferenca v San Remu je definitivno določena na dan 19. aprila. Na dnevnem redu te konference sta dve kardinalni točki in sicer: mirovni pogoji za Turčijo in rešitev jadranskega problema. Ameriška vlada v Washingtonu je službeno obvestila zaveznike, da ne bo zastopana na sanremski konferenci. Kakor poročajo iz Rima, je ministrski predsednik Nitti krepko odločen, da stori vse, da bo na tej konferenci definitivno rešeno jadransko vprašanje.

WILSON BO ZOPET KANDIDIRAL

New York, 5. aprila. Predsednik Wilson ni v zakonitem roku sporočil svoje želje, da bi ga pri bodočih volitvah ne upoštevali več kot kandidata. Zato je bil v državi Georgija znova vpisan v listo za bodoče volitve prezidenta ameriške republike.

Gospodarske vesti.

— **g. Zlato v Zedinjenih državah.** Tekom prvih dveh mesecev 1920. so izvozile Zedinjene države zlata za 90,865.250 dolarjev in uvozile za 16,490.910 dolarjev. V Argentinijo je znašal izvoz 26 milijonov, v Honkong 14, na Kitajsko 10 in v Meliko 7.

— **g. Hamburg.** Gospodarski listi poročajo, da so končana pogajanja, zadevajoča uvoz in izvoz blaga via Hamburg. Češko - slovaška republika bo imela v Hamburgu veliko poslopje, kjer se bo organiziral transport po železnici in po Labi proti Bosni.

— **Dohodninski davek in davek** na vojne dobičke. Presbiro poroča uradno: Fin. ministrstvo je odredilo, da se naj takoj dovrše dela za določitev dohodnin. davka in davka na vojne dobičke v Hrvatski, Slavoniji, Bosni, Hercegovini, Dalmaciji in Istri, in sicer za vsa leta, za katera niso bila dovršena. Vsem delegatom finančnega ministrstva je naročeno, naj povzamejo vse potrebne korake, da se vplačajo zaostali davki, kakor tudi davki na vojne dobičke. Istotako je odrejeno, da se morata določitev in vplačilo vseh ostalih neposrednih davkov v področjih posameznih oblasti izvršiti brezpogojno v zakonito predpisanih rokih, v primeru potrebe tudi eksekutivnim potem.

— **Zamena kronskih novčanic.** Glasom odloka finančnega ministrstva od 22. marca t. l. št. 10.666 mora pri državnih blagajnah prenehati prejemanje kronskih novčanic, katere še niso odtegnjene iz prometa, pet dni pred rokom, določenim za izmenjavo odgovarjajočih kronskih novčanic. Vsled tega preneha prejemanje kronskih novčanic po 100 K pri državnih blagajnah z dnem 10. aprila t. l. — Rok za odtegnjenje 50 in 20 kronskih bankovcev iz prometa se objavi naknadno.

— **Za vseslovenski trgovski shod,** ki se vrši 11. aprila t. l. ob pol 10. dopoldne v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani je določen sledeči dnevni red: 1. Pozdrav in otvoritev shoda po predsedniku Slovenskega trgovskega društva »Merkurja« g. Alojziju Lillegu. 2. a) Organizacija našega trgovstva in pomen trgovine za naše gospodarstvo. Poroča g. Fran Golob. b) Naša trgovina. Poroča načelnik gremija trgovcev v Mariboru g. Vilko Weixl. 3. Trgovina in industrija. Poroča poverjenik za javna dela g. ing. Dušan Sernec. 4. Naloga gospodarske politike. Poroča g. Fran Zelenik. 5. Slovenski trgovci in obrtna zakonodaja. Poroča g. Ivan Jelačin ml. 6. Naše trgovsko šolstvo. Poroča g. dr. Josip Hacin. 7. Naše zahteve glede prometa in carinske politike. Poroča g. Ivan Mohorič. Trgovstvo Slovenije opozarjamo na ta veleważni vseslovenski trgovski shod ter vabimo, da se tega zborovanja v čim večjem številu udeleži.

— **Za davkoplačevalce in za inozemska plačila.** Presbiro poroča uradno: Finančno ministrstvo objavlja pod št. 1392 od 2. aprila 1920 nastopno: V zvezi z naredbo od 30. marca t. l. št. 3315, po kateri osebe, ki imajo dohodke iz državnih ali občinskih blagajn, teh ne morejo prejeti, ako ne predlože dokaza, da so plačali dolžni davek za l. 1919, je g. finančni minister 2. aprila t. l. odredil: 1. Da denarni zavodi, ki so s sklepom od 19. marca t. l. štev. 10215 pooblaščeni, da izdajajo sredstva za plačila v inozemstvu v vrednosti do 100.000 francoskih frankov, zahtevajo pred izdajanjem tozadevnih dovoljenj od oseb, ki jih prosijo: V stari oblasti Srbije in Črne gore: Potrdilo pristojne finančne uprave o plačilu začasno predpisanega davka za l. 1919 in o izjavi za reden predpis davka za l. 1920. V novih oblasteh Srbije in Črne gore: Potrdilo pristojnih finančnih uprav, da so plačali davek po začasnem predpisu za l. 1919. Ko bodo zaključene predložene izjave o rednem predpisu davka za l. 1920 v področju teh oblasti, bodo morali denarni zavodi zahtevati od teh oseb dokaze, ali so podali izjave k rednemu predpisu davka za l. 1920. V ostalih področjih kraljestva je zahtevati dokaz, da se je plačal dolžni davek za prej in za l. 1919. 2. Da je generalni inspektorat finančnega ministrstva dolžan, zahtevati od oseb, katerim se izdajajo sredstva za plačila v inozemstvu v vrednosti preko 100.000 francoskih frankov, dokaze, navedene pod 1, preden se jim tozadevna odobrenja izdajo.

— **Prednost državnega davka.** Presbiro poroča uradno: Finančni minister je odredil, da morajo vse državne oblasti v Hrvatski, Slavoniji, Bosni, Hercegovini, Dalmaciji, Sloveniji in Istri od oseb, ki imajo pri državnih blagajnah kaka imetja ali zahteve, pred izplačilom zahtevati dokaz od pristojnih občinskih poglavarstev (krajevnih dačnih uradov) o tem, da so plačali dolžni davek za prej kot l. 1919 ter da se morajo finančne oblasti same prepričati po svojih knjigah o tem, ali so te osebe plačale dolžni davek za dobo pred l. 1919. Vsled tega se sme izplačilo nakazati šele, ko je plačan državni davek.

— **Trgovska razstava v Brusiju.** Prospekt te razstave je interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Društvene vesti in prireditve.

Pevski zbor »Glasbene Matice«. V sredo, dne 7. aprila za vse pevke in pevce vaja in važen sestanek ob 8. zvečer. — Odbor. k

Društvo drž. uslužbencev kraljestva SHS v Ljubljani ima odborovo sejo dne 7. aprila ob 8. zvečer v običajnem lokalu. Polnoštevilno. — Predsedstvo. k

Občni zbor zadruge stavbnikov na Kranjskem se vrši dne 8. aprila 1920 ob 10. dopoldne v pisarni gosp. Smielovskega, stavbnika v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 3, na katerega so vabljeni vsi stavbniki, ki izvršujejo stavbno obrt, po § 2 in 3 adružnih pravil. — Kot član načelstva: Al. Accetto, stavbnik.

Akademski ples. Tovariše akademike vabimo na ples, ki se vrši dne 9. aprila v gornjih prostorih »Narodnega doma« v korist jugoslov. akad. podpor. društvom: Ljubljana, Zagreb, Praha, Wien, Brno. — Vstop le z akad. legitimacijo. — Vstopnina za akademike 10 kron. — Odbor. k

Šentjakobsko - trnovska moška podružnica CMD ima svoj redni občni zbor v soboto, dne 10. aprila ob 8. zvečer v salonu gostine Češnovar na Dolenjski cesti. — Odbor.

Poizvedbe.

— **Pri delegaciji ministrstva financ na Poljanski cesti** št. 2 našel se je na hodniku v I. nadstropju nežigosan in nekolekovan stokronski bankovec. Izgubitelj naj se javi pri finančni deželni blagajni.

Izgubljeno. Izgubila se je v nedeljo, dne 4. aprila na potu s Spodnjega Rožnika čez Drenikov vrh črna ženska čepica (sealskin). Pošteni najditelj naj jo proti dobri nagradi odda v trgovini J. Lozar na Mestnem trgu. 2307

Izgubila je gospodična na Aljaačjevi cesti do tramvaja na mitnici stodinarski bankovec, ki ni bil njen; gospod, ki je šel za njo, se prosi, da ga odda v Narodni knjigarni, če ga je pobral.

Listnica uredništva.

V vednost in ravnanje. Članke in sestavke, ki so že izšli v kakem drugem ljubljanskem dnevniku, bo uredništvo odslej dosledno odklanjalo, ker nima prav nobenega smisla, da bi v času splošnega nedostajanja papirja eni in isti članki izhajali istočasno v dveh listih. — Uredništvo.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslemšek.
Božidar Vodeb.
Odgovorni urednik:

Imate bolečine? V obrazu? V celem telesu? Vaše mišice in živci Vam odpovedujejo? Poizkusite pravi Fellerjev Elza - fluid! Bodete se čudili! 6 dvojnatih ali 2 veliki steklenici 36 K.

Ali trpite na počasni prebavi? Na slabem apetitu? Zaprtju? Proti temu pomagajo prave Fellerjeve Elza - kroglijice! 6 škatljic 18 K. Prava, želodec okrepčujoča švedska tinktura, 1 steklenica 15 K. Omot in poštnina posebej a najceneje. — Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza-trg, št. 238, Hrvatsko.

Pavel Sedej
mlinar in posestnik

Ivanka Sedej roj. **Mrzlikar**

poročena

4. aprila 1920.

Javornik Vrhnika.

Kupimo

jarem (Spalt-Gatter, Cylinder - Fournir - Gatter) po mogočnosti ‚Topham' ali znamka Pini & Kai, nadalje jarem (Klotz-Spalt-Gatter) nov ali rabljen, ali dobroohranjen za brezhibno delo, dobaven takoj ali kasneje. Ponudbe pod šifro ‚Fournier 889' na Blocknerjev anončni zavod, Zagreb, Jurjevska 31. Tel. 21—65.

Samostojen

knjigovodja,

izvežbana starejša moč, oženjen, vešč dvojnega knjigovodstva in vseh pisarniških opravil se išče za veliko podjetje. Nastop takoj. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo „Slovenskega Naroda" pod „Samostojen 2496". 2496

Kupim večje količine na vagone: jelove deske, materijal (gradja), latekolje za vinograde, apno, oglje in pla, čam najvišje cene. Ponudbe pod **Vladimir Ivkov, Stapar, (Vojvodina).** 2260

Dve skupni sobi boste morda prosti. Vprašanja poste restante „Lepo" Ljubljana. 2505

Mlad krojaški pomočnik išče mesta pri boljem mojstru, če mogoče s hrano in stanovanjem. Ponudbe na uprav. Slov. Naroda pod „Krojaški pomočnik/2502"

2 hiši, 2 vili in 1 pristava v Ljubljani naprodaj. Pojasnila pri F. Schastel, Mestni trg 18, med 1 — 2 uro. 2486

Kupi se polnejarmenik (Vollgatter). Ponudbe z natančnim popisom in ceno na „Impex" Krekov trg 10, Ljubljana. 2023

Sadni mošt iz mošanckarjev 3000 ltr ima na prodaj Franjo Šusteršič, Št. Jakob v Rožu. 2448

Samostalnega knjigovodju in samostalne korespondentinju, starejše zmožne moči, sprejme takoj proti dobri plači **Koroška Gospodarska družba** Zglasiti se je v pisarni družbe v Ljubljani „Balkan". 2459

Išče se

podkovski kovač in kolar,

hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. Vpraša se: **Cesta na Kodeljevo št. 8.** 2468

Parna lokomobila.

Parna lokomobila 20 HP, rabljena pa še dobro ohranjena, se kupi. Ponudbe na **Neumana nasl. Čakovec, Medjimurje.** 2444

Pozor!

Proda se mlin na veliki reki na Dolenjskem v Sloveniji. Z velikansko vodno silo. Z visokimi bregovi. Leži tik ob žel. progi 15. min. od velike žel postaje. Pripravno kakor nalašč za zgradbo elektr. centrale, tovarno i.t.d. Materijal: kamen in pesek na mestu v neizčrpni množini. Interesentom naslov pri upravi Slov. Naroda. 2375

Vinara

Fran Jakovac, Jaska, Hrvatsko,

priporoča pristna rdeča in bela vina po ugodni dnevni ceni 511

KONJAK

Pri slabosti vsled starosti, težkočah v želodcu, pešanja moči, je

star vinski konjak

pravo življenje vzbujajoče sredstvo. Dve politrski steklenici pošlje z zabojem vred kot zaporno blago za 80 K

Beneš Herti, veleposestnik, grad Golič pri Konjicah, Štajersko 1220

Semena za vrt kakor petršilj, solatna pesa, majaron, cvetlice v najlepši izbori na debelo in drobno priporoča **Slaver & Komp., Ljubljana, Wolfova ul. 12.** 2364

Železne tračnice za gozdne železnice

po enostavnem tekočem metru pet in pol ali sedem kilogramov težke, eventualno tudi na železnih šverjih montirane, želimo kupiti za promptne dobave in to v količini od jeden do pet vagonov. Ponudbe na: **Braća Janeković trgovina drvom, Zagreb, Kukovićeva 4.** 2415

Odvetnik

Dr. Viljem Krejči

je otvoril svojo odvetniško pisarno v

Ljubljani, Wolfova ulica štev. 5; I. nadstropje.

Telefon št. 401. — Pošt. ček. rač. št. 11 741.

Razpis služb.

Gerentstvo mestne občine Škofja Loka razpisuje službi občinskega tajnika in redarja, obenem sluge. Obe mesti je oddati takoj. Tajnik in redar dobita stanovanje v mestni hiši. Lastnoročno pisane prošnje z navedbo zahtevane plače vložiti je na podpisano gerentstvo najkasneje do 30. aprila 1920.

Gerentstvo mestne občine Škofja Loka

dne 2. aprila 1920. 2510

Hrvatska zemaljska banka d. d. Podružnica u Crikvenici

traži vrsnoga i samostalnog

dopisnika (dopisnicu)

koji je potpuno vješt hrvatskom i njemačkom jeziku u govoru i pismu. Nastup odmah, a plaća prema dogovoru. Ponude obložene sa svjedodžbama o dosadašnjem službovanju imadu se upraviti na **Hrvatsku zemaljsku Banku d. d. Podružnico u Crikvenici.** 2509

Modni salon

Stuchly - Maške

LJUBLJANA,

Zidovska ul. 3, **Dvorski trg 1.**

Priporočam veliko izbiro najnovejših **svilenih modelov, klobukov, čepic in slamnikov za dame in deklice.**

Popravila točno in ceno. **Šolni klobuki vedno v zalogi.**

Št. 6740.
ref. X. 2490

Razglas.

V zmislu § 53. občinskega reda razglaša podpisani mestni magistrat, da so **računski sklepi** mestne občine za čas od 1 julija 1918 do 30. junija 1919 in sicer: mestnega zaklada, ubožnega zaklada, zaklada meščanske imovine, mestne pohotne vojašnice, mestne klavnice, mestnega vodovoda, amortizačnega zaklada mestnega loterijskega posojila, mestne elektrarne, mestne plinarne, mestnega pogrebnega zavoda, mestne zastavjalnice, mestne priprege in zaklada splošnih ustanov dogotovljeni ter bodo občanom 14 dni, **t. j. od 1. do 15. aprila 1920** v prostorih mestnega knjigovodstva na vpogled.

O morebitnih ugovorih razsojal bo občinski svet.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 31. marca 1920.

Vzgojiteljica se išče za Ljubljano k trem otrokom, ki obiskujejo ljudsko šolo. Reflektira se samo na tako, ki je zmožna nadzorovati otroke pri nalogah, ter je redoljubna in sama dobro vzgojena. Naslov v uprav. Slov. Naroda.

Koruzo

dobro in defektno priporoča tvrdka Gjorgje Grujić Beograd Miletina ul. 15.

Notarskega kandidata, tudi začetnika, sprejme čim. preje notar v Ljubljani. Ponudbe pod „S. 2508" na upravništvo Slovenskega Naroda. 2506

Ca pet vagona soli se proda v vrečah po lastni ceni. Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda. 2485

Dekleta, ki zna kuhati in dobro prati perilo, mirna in pobožna se išče za takoj. Pismene ponudbe na g. Zora Vasić, Zagreb, Ilica 11. 2495

Gradbinsko in vilno posestvo z najmanj 20 orali arondiranega sveta in gozda v Jugoslaviji se kupi takoj. Posredovalci izključeni. Natančne pismene ponudbe na Julij pl. Silbernagel - Huebmershofen. Zagreb, glavna pošta restante. 2493

Seno,

vsako množino, dobro konjsko razpošilja FRANC KINCL, Št. Jur ob južni železnici. 2503

Registrirna blagajna

„National" št. 442 X za K 99·99 v najboljšem stanu, je naprodaj. — Vprašanja na poštni predal 53, Celje.

: Kolomaz :

loščilo, kremo za čevlje, plavilo, črnilo itd. dobavlja **Grazer Chemische Produkten-Fabrik Josef Laber, G. m. b. H. Graz, Karlauerstrasse 5.**

Motorno kolo „Puch" 7 konjskih sil s pr klopnim vozom in z 2 prestavama se proda. Poizve se Za Gradom št. 9, pri Starinu 2489

Odpotujem v kratkem v Švico, ter prevzamem eventualna naročila. Ponudbe pod „Švica 2508" na upravništvo Slovenskega Naroda. 2508

Naprodaj je velika nova Wertheimova blagajna pri Ernestu Zeman, Železna Kapla, Koroško. 2487

Računovodja

ob enem kancelijski manipulant, se išče pri gozparski upravi. Gospodje ali gospodične, katere so knjigovodstva in strojepisja zmožni, in se hočejo na deželo preseliti, naj podajo oferte z curriculum vitae pod naslovom „Gozdarski računovodja 2498" pri upravi Slovenskega Naroda. 2498

Menjačnica Koste Arsenića

Zagreb, Nikolićeva ul. 3.

Kupuje i prodaje najkulantnije sve vrsti srebrnog zlatnog i papirnog novca. 2504

Promogovnik išče popolnoma izurjenega

računovodja

s takojšnjim vstopom. Mora biti popolnoma izvežban samostojen korespondent v slovenskem in nemškem jeziku. Prošnje z navedbo starosti in dosedanjega poslovanja je vposlati na upravništvo Slovenskega Naroda z označbo: „Računovodja za promogovnik 2492" 2492

Jajca! Jajca!

Točni kupci smo za vsako količino postavljeno na švicarsko mejo. Resni prodajalci naj takoj pošljejo ponudbe na **Jugoslavia d. d. Zürich, Zastupstvo Maribor, Vrazova 2.**

Sprejmeta se takoj proti dobri plači:

korespodentinja, zmožna slov. in nemške korespondence, stenografije in strojepisja, ter

samostojna pisar. ženska moč,

ki je izvežbana špecerijska prodajalka in bi bila vešča v občevanju s strankami pri prodaji na debelo. — Ponudbe le prvovrstnih moči naj se vpošljejo na naslov: **Ljubljana, poštni predal št. 131.** 2418

Oznanilo.

Vsled prisilnega izgona iz mojih dosedanjih skladišč in prostorov na **Gosposvetski cesti št. 2,** v katerih sem celih 36 let vodil svojo veletrgovino, obveščam svoje cenjene trgovske prijatelje, da se poslej nahajajo moje pisarne in skladišča kakor tudi prostori **„Jadrana" družbe z o. z. v mojih lastnih poslopjih: Dunajska ces. št. 9.**

August Tomažič
(Iv. A. Hartmanna nasl.)

TRGOVCU

koji se želi etablirati ili svoje prostorije preurediti, nudjam uz umjerenu cijenu samo malo rabljeni, kompletni, elegantno, moderno i solidno gradjeni

dučanski namještaj

sa bogatim priborom, eventualno i pojedine djelove. Prikladno za drogerijsku, papirnicu, draguljarsku, parfumerijsku, delikatesnu ili špecerajsku radnju. Točan opis pismeno. Pod brojem „1111" na **anonimno expedicijo Rudolf Mosse, Zagreb, Ilica 21.** 2491

Bez konkurencije! Bez konkurencije!

JUGOSLAVENSKA INDUSTRIJA PAPIRA

TELEF. BR. 6-38 **GUSTAV SELIGMANN** TELEF. BR. 6-38

Brzojavi: „Jip" Nikolićeva 3. **ZAGREB** Nikolićeva ul. 3.

Najcenejša dobava in bogato skladišče: raznih vrst papirja kakor: tiskovnega, pisalnega, konceptnega, dokumentnega, konceptnega belega itd. papirnatih prtov, papirja za police (stelaže) trgovskih in kanc. omotov, map, kartet in ostalega v to stroko spadajočega blaga.

Sveče ‚Mira'

v omotih od kg,

kavo, modro galico žigice, žveplo, koruzo, oves, moko

in ostale zemeljske proizvode ter plodine prodajajo samo na veliko po znanih cenah

Dumić, Gjivić, & Pitarević

Zagreb, Zrinjevac 15,

Podružnica: ZEMUN. Inl. Tel. 22—69.

Zahvala.

Za vse izkazano sočutje povodom izgube svojega soproga, gospoda

FRANCA HUDOVERNIG

izrekam vsem sočuvstvujočim, kakor tudi mnogobrojnim udeležencem pogreba svojo najiskrenejšo zahvalo.

RADOVLJICA, 6. aprila 1920.

Žalujoča soproga Agneza Hudovernig roj. Millonig.

✝

Ivan Splichal, davčni upravitelj v. p. naznanja v svojem in v imenu otrok Irme in Arnošta ter vseh ostalih sorodnikov in znancev prežalostno vest, da je njegova iskrenoljubljena, nepozabna soproga, oziroma mati, sestra in teta, gospa

Marija Splichal roj. Proj

včeraj dne 5. t. m. ob pol 10 uri zvečer po kratki mučni bolezni mirno preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo, dne 7. t. m. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Spodnja Šiška, Planinska c. 190 na pokopališče k Sv. Križu.

Priporočamo jo v blag spomin!

V Ljubljani, dne 6. aprila 1920.

✝

POLDI WEISS naznanja v svojem in imenu svoje hčerke FINI vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je njen dragi soprog oz. oče gospod

Mihael Weiss

kovaški mojster, poses. in odbornik mestne hranil. v Ljubljani

danes 6. t. m. ob pol 4. uri zjutraj po dolgi mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere mirno v Gospodu zaspal.

Zemeljski ostanki nepozabnega pokojnika se prepeljejo 8. t. m. ob 4. uri pop. iz hiše žalosti, Konjušna ul. 13 na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v farni cerkvi trnovski.

Ljubljana, 6. aprila 1920.

✝

Zajamčeno pristno spodnještajersko vino

belo in rdeče, letnik 1919, nudi na vagone po ceni od K 14·— naprej **M. Mlinšek, Gaberonik, Poljčane.**